

LA TRADUCCIÓ DE REFERENTS CULTURALS DINS L'ÀMBIT JURÍDIC EN LA SÈRIE DE FICCIÓ *SUITS*

Autora: Glòria Planellas Espuña

Curs 2020 - 2021

Professora: Judith Sanchez Gordaliza

Temàtica: Traducció jurídica i traducció audiovisual

Màster en Traducció Especialitzada

Data de lliurament: 5 de setembre de 2021

Resum

Aquest estudi ha estat elaborat amb la finalitat d'unir dos camps d'especialització dins la traducció, l'audiovisual i la traducció jurídica. Amb aquest fi s'ha analitzat el doblatge EN>ES dels referents culturals dins l'àmbit jurídic de la sèrie de ficció i de temàtica jurídica *Suits*, entenent com a referent cultural tota terminologia jurídica que sigui pròpia de l'ordenament jurídic d'un país determinat, en aquest cas, dels Estats Units. Autors com De Groot (1991), Weston (1991), Šarčević (1997) o Harvey (2000) proposen l'ús preferent d'algunes tècniques de traducció a l'hora de traduir aquesta terminologia jurídica i, per tant, també els referents culturals. No obstant això, les restriccions pròpies del doblatge i el poc coneixement del llenguatge jurídic per part del públic a qui va dirigida la sèrie fan que no sempre es pugui respectar l'exactitud que sol caracteritzar la traducció jurídica. És en aquest moment quan el traductor ha d'optar per l'ús d'altres tècniques que potser no aporten tanta exactitud però sí són una solució per a l'obtenció d'un producte d'entreteniment natural i comprensible per un públic llec en dret. A partir d'una anàlisi qualitativa s'analitzen en profunditat alguns dels referents culturals de caràcter jurídic per descriure'n les tècniques i estratègies de traducció utilitzades, així com també la seva idoneïtat en relació a les restriccions del doblatge. Finalment, en una anàlisi quantitativa es determina la freqüència d'ús de les diferents tècniques de traducció a l'hora de traduir aquests referents culturals, entenent que un major ús d'equivalents funcionals donarà lloc a un producte més acceptable des de la perspectiva de la traducció jurídica, però sense perdre de vista la influència de les restriccions pròpies del doblatge. No obstant això, els resultats suggereixen que, a l'hora de doblar un producte d'entreteniment com és *Suits*, l'ús de les tècniques que aportarien més exactitud legal sol ser limitat a causa de factors tals com les restriccions del doblatge i el públic a qui va dirigida la sèrie.

Paraules clau: referent cultural, traducció jurídica, traducció audiovisual, tècniques de traducció, restriccions del doblatge

Abstract

The following research offers an analysis of the dubbing of legal cultural references – understood as all legal terms in a specific legal system – in the fiction series *Suits* with the purpose of bringing together two areas of specialization in translation, which are legal and audiovisual translation. Authors such as De Groot (1991), Weston (1991), Šarčević (1997) or Harvey (2000) propose the preferred use of some translation techniques when translating these cultural references. However, respecting the accuracy that legal translations tend to require is not an easy task when, as in this case, the translator must deal with the dubbing restrictions and the limited knowledge of the audience in the legal language. This is when, as the results of this research show, the translator is forced to use other techniques which may not offer such a degree of accuracy but do provide a final product which is more natural and comprehensible to an audience, clueless on law. Through a qualitative analysis, a selection of legal cultural references is analysed in detail to describe the techniques and strategies used, as well as its suitability regarding the dubbing restrictions. This is followed by a quantitative analysis which establishes the frequency in which the different translation techniques are used, understanding that a frequent use of functional equivalents will lead to a more accurate result in the field of legal translation, but always taking into account the influence of the dubbing restrictions. However, the results suggest that in the dubbing of an entertainment product such as *Suits*, the use of the techniques that would provide a more accurate result in terms of legal accuracy is frequently limited due to factors such as the dubbing restrictions or the target audience.

Keywords: cultural reference, legal translation, audiovisual translation, translation techniques, dubbing restrictions.

Taula de continguts

1. Introducció.....	8
1.1 Motivació	8
1.2 Objectius	9
1.3 Metodologia.....	9
1.3.1 <i>Suits</i>	10
2. Marc Teòric.....	12
2.1 Llenguatges d'especialitat.....	12
2.1.1 Llenguatge jurídic	12
2.2 Els referents culturals en la traducció jurídica	14
2.3 Tècniques aplicables a la traducció jurídica	16
2.3.1 Tècniques de traducció segons De Groot	16
2.3.2 Tècniques de traducció segons Weston	18
2.3.3 Tècniques de traducció segons Šarčević.....	19
2.3.4 Tècniques de traducció segons Harvey	20
2.3.5 Taula resum de les tècniques de traducció jurídica	21
2.4 Tècniques de traducció.....	22
2.5 Mètodes de traducció: la domesticació i l'estrangerització	25
2.6 Traducció audiovisual: aspectes a tenir en compte.....	26
2.6.1 La sincronització	26
3. Corpus.....	29
4. Anàlisi de l'ús de tècniques de traducció	35
4.1 Equivalents funcionals	35

4.1.1	Class action suit	35
4.1.2	Paralegal	36
4.2	Expansió lèxica.....	37
4.2.1	Injunction.....	37
4.2.2	Severance package	38
4.3	Paràfrasi.....	39
4.3.1	Eviction Hearing	39
4.3.2	The Sixth Circuit.....	40
4.4	Neologismes.....	41
4.4.1	Punitive Damages	42
4.5	Traducció literal	42
4.5.1	Engagement letter	43
4.5.2	Harassment is a civil violation	44
4.6	Equivalent encunyat	45
4.6.1	District Attorney	45
4.6.2	Federal offense.....	46
4.7	Generalització.....	47
4.7.1	Pretrial motions	47
4.7.2	Pro Bono	48
5.	Anàlisi de restriccions del doblatge.....	50
5.1	Sincronització labial.....	50
5.1.1	Judicial Conduct Codes	50
5.2	Sincronització temporal	51

5.2.1	Subpoena	51
5.3	Sincronització de contingut	53
6.	Anàlisi de resultats.....	54
6.1	Freqüència d'ús de les tècniques de traducció	54
6.2	Restriccions traducció audiovisual	58
7.	Conclusions	61
7.1	Valoració personal.....	63
8.	Fonts documentals	65
9.	ANNEXES	68
9.1	Glossari de referents culturals	68

Índex de taules

Taula 1 Graus de restricció segons Mayoral, Kelly i Gallardo (1988).....	27
--	----

Índex de figures

Figura 1 Relació en l'ús de les tècniques considerades més adients en la traducció jurídica en comparació amb altres tècniques de traducció.....	55
--	----

Figura 3 Número de vegades que cada tècnica de traducció jurídica ha estat utilitzada per a la traducció de referents culturals dins el camp de la traducció jurídica.	56
---	----

Figura 4 Ús d'equivalents funcionals en comparació amb l'ús d'altres tècniques de traducció jurídica.	58
--	----

Figura 5 Gràfic que mostra en quina freqüència les decisions de traducció s'han vist influenciades per les restriccions pròpies del doblatge.	59
--	----

Figura 6 Ús de tècniques de traducció utilitzades quan les restriccions del doblatge han influenciat la traducció dels referents culturals dins l'àmbit jurídic.	60
---	----

1.Introducció

1.1 Motivació

El món laboral cada vegada exigeix uns graus més elevats d'especialització, i el sector de la traducció no n'és cap excepció, motiu pel qual els traductors busquen especialitzar-se en diferents camps. En el seu dia a dia, però, realment està tan clara la línia que separa les diferents especialitzacions? La motivació principal d'aquest treball d'investigació és el d'unir dues d'aquestes especialitats: la traducció jurídica i la traducció audiovisual. Aquestes dues especialitats han estat objecte d'estudi de varis autors, qui n'han estudiat els trets característics i han definit tècniques de traducció àmpliament acceptades i utilitzades pels professionals del sector. No obstant això, en el cas del doblatge d'una sèrie de ficció de caràcter jurídic, el traductor es veu obligat a escollir entre l'exactitud pròpia de la traducció jurídica i la naturalitat que requereix el doblatge del producte audiovisual en qüestió. Així doncs, el traductor ha de lidiar amb la dificultat de traduir els referents culturals dins el llenguatge jurídic i trobar una solució que, a part de tenir sentit dins el nostre ordenament jurídic, compleixi amb les restriccions pròpies del doblatge amb la finalitat de crear un producte que sigui comprensible i natural per a un públic poc familiaritzat amb el llenguatge jurídic. Per tant, la motivació principal d'aquest treball és la de descobrir quines tècniques han estat les més utilitzades en un cas en concret, el doblatge ES>EN de la sèrie *Suits* i, sobretot, determinar fins a quin punt es manté l'exactitud a l'hora de traduir els referents culturals de caràcter jurídic.

Amb l'elaboració d'aquest treball també es pretén posar en pràctica alguns dels conceptes estudiats durant la realització del Màster en Traducció Especialitzada de la UVic, concretament pel que fa a l'especialització en traducció jurídica i judicial i també en la branca de la traducció audiovisual.

1.2 Objectius

Els objectius principals, tant a nivell teòric com a nivell pràctic, d'aquest treball són els següents:

- Identificar quines són les tècniques de traducció que predominen a l'hora de traduir referents culturals dins la traducció jurídica i el doblatge.
- Identificar quins aspectes del doblatge poden influir en les decisions de traducció dels referents culturals de naturalesa jurídica.
- Establir una relació entre les tècniques de traducció aplicables a l'hora de traduir referents culturals dins la traducció jurídica i les restriccions pròpies del doblatge i determinar en quina freqüència aquestes tècniques són utilitzades.
- Determinar en quina freqüència aspectes propis del producte audiovisual que s'estudia, com ara les característiques pròpies del doblatge o el públic a qui va dirigit, predominen sobre l'exactitud que caracteritza la traducció jurídica.

1.3 Metodologia

Per tal d'assolir els objectius descrits, el treball consta d'una primera part teòrica on s'exposen, per una banda, les característiques pròpies del llenguatge jurídic, els referents culturals dins aquesta especialització i les tècniques de traducció existents i, per l'altra, les característiques de la traducció audiovisual i les restriccions que suposa el doblatge a l'hora de traduir. Aquesta primera part teòrica ens permet identificar les tècniques de traducció que trobem incloses en la part pràctica.

Per altra banda, la part pràctica consta d'un corpus amb un recull de referents culturals identificats en la primera temporada de la sèrie *Suits* i la

traducció utilitzada en el doblatge al castellà¹. Del total de 84 referents culturals identificats, se'n han seleccionat dos per a cada tècnica de traducció utilitzada i un per a cada restricció del doblatge, donant lloc a un corpus format per 16 termes. També inclou les tècniques de traducció utilitzades en cada cas i una proposta de traducció al català. Un cop elaborat el corpus, s'analitza l'ús i significat dels referents culturals en la cultura d'origen i es busquen possibles equivalents en la cultura meta, seguit d'una reflexió sobre les tècniques i decisions de traducció i una proposta de traducció al català. A la part final d'aquesta part pràctica s'inclou una relació entre les tècniques utilitzades i la seva freqüència d'ús, així com també la possible relació entre les restriccions del doblatge i les tècniques emprades.

La metodologia utilitzada per a la realització d'aquest treball ha estat la qualitativa ja que l'objectiu principal d'estudi és el d'observar les tècniques emprades per a la traducció dels referents culturals d'una sèrie en concret. Si bé és cert que al final s'hi inclou una anàlisi quantitativa de la freqüència d'ús de les diferents tècniques de traducció, aquesta anàlisi ens proporcionarà dades d'un cas aïllat i, per tant, no generalitzables.

1.3.1 *Suits*

Suits és una sèrie de televisió estatunidenca catalogada dins el gènere "drama" o "drama legal". Fou creada per Aaron Korsh i es va emetre entre els anys 2011 i 2016. Consta de nou temporades i d'un total de 134 episodis. En el total d'aquestes nou temporades es segueixen els diferents casos als quals han de fer front Harvey Specter, advocat associat d'un bufet d'advocats fictici situat a la ciutat de Nova York, i el seu nou adjunt, Mike Ross.

A cada episodi es plantegen nous casos que els advocats han de tancar, fet que proporciona un ampli ventall de situacions en les quals s'utilitza el llenguatge jurídic. També es tracta d'una sèrie ambientada als Estats Units i

¹ La sèrie "Suits" no està doblada al català. De fet, no s'ha pogut trobar cap sèrie de caire jurídic doblada al català en cap de les plataformes d'streaming més conegudes (Netflix, HBO, Movistar+, Amazon Prime).

doblada en la seva totalitat a l'espanyol i que està disponible, tant en versió original com en la versió doblada, a la plataforma d'*streaming* Netflix.

Per a l'elaboració de la part pràctica s'ha visualitzat i analitzat la primera temporada, la qual consta de dotze capítols d'uns 45 minuts de duració. S'ha seleccionat la primera temporada perquè és la que ens aportarà més context sobre els personatges i les seves relacions. A més a més, ens proporciona un nombre important de referents culturals que ens permet dur a terme una anàlisi prou coherent per a les dimensions d'aquest treball.

2. Marc Teòric

2.1 Llenguatges d'especialitat

Aquest treball pretén analitzar les referències culturals de la sèrie *Suits*, però sempre des del punt de vista de la traducció jurídica. És per això que el primer pas no pot ser altre que analitzar el llenguatge jurídic per tal de poder identificar els trets que el caracteritzen.

El llenguatge jurídic és un llenguatge d'especialitat. Els llenguatges d'especialitat són aquells utilitzats en l'àmbit acadèmic (ensenyats a les universitats) o professional (utilitzats per experts en els diferents camps professionals en la seva comunicació diària, congressos, llibres, etc.). Segons Alcaraz (2002), un llenguatge d'especialitat és el llenguatge específic utilitzat per professionals i experts amb l'objectiu de transmetre informació i de "refinar los términos, los conceptos y los saberes de una determinada área de conocimiento, confirmando los ya existentes, matizando el ámbito de su aplicación y modificándolos total o parcialmente" (Alcaraz 2002: 15).

Mayoral (2004), en el seu article *Lenguajes de especialidad y traducción especializada*, va més enllà i els defineix com a un llenguatge caracteritzat per una temàtica específica i utilitzat en unes situacions pragmàtiques determinades. Aquestes situacions poden ser, comunament, noves realitats les quals el llenguatge comú o el mateix llenguatge d'especialitat no pot descriure de manera acurada i, per tant, calen nous termes. És per això que la terminologia, segons Mayoral, és un dels aspectes fonamentals d'aquests llenguatges d'especialitat.

2.1.1 Llenguatge jurídic

Dins d'aquests llenguatges d'especialitat, s'hi troba el llenguatge jurídic. La definició d'aquest terme no resulta tan obvia com un podria pensar, ja que el camp que comprèn és molt ampli i les fronteres entre aquest i altres llenguatges d'especialitat no estan ben definides. Segons Alcaraz (2002: 17), per exemple, l'espanyol jurídic es pot classificar en quatre tipus

principals: el legislatiu o utilitzat en els textos jurídics, el notarial (testaments, escriptures, etc.), l'administratiu o l'utilitzat en les administracions públiques (instàncies, expedients, etc.) i el jurisdiccional o utilitzat pels jutges (sentències, providències, etc.).

No obstant això, es pot afirmar que el llenguatge jurídic només s'utilitza en aquests àmbits? Un article publicat en un diari que contingui terminologia i expressions pròpies del llenguatge jurídic no podria ser considerat com a tal? O en el cas que s'està estudiant en aquest treball, el llenguatge utilitzant en el món de l'entreteniment però que emula aquestes situacions és llenguatge jurídic, però no es troba en cap dels grups proposats per Alcaraz.

Mayoral afirma que, a part del tema i la situació de comunicació, que s'aproximarien més a la classificació d'Alcaraz, també cal tenir en compte els diferents "protagonistas posibles (juristas, legos, legisladores y políticos, empresas y particulares...), vehículos de comunicación distintos (códigos, recopilaciones de precedentes, manuales de doctrina, actas y resoluciones judiciales, documentos mercantiles, documentos registrales, formularios, revistas especializadas, balances e informes financieros,...), géneros o tipos de texto...", (Mayoral 2004: 8).

Així doncs, el llenguatge utilitzat a la sèrie *Suits* seria, majoritàriament, llenguatge jurídic, principalment legislatiu i jurisdiccional, però en línia amb l'enfocament de Mayoral, a l'hora de classificar-lo també cal deixar clars els protagonistes (actors fent d'advocats, que al mateix temps s'han de comunicar amb altres actors fent de jutges, d'advocats, de particulars o d'empreses) o el vehicle de comunicació (actes, codis i documents varis dins una sèrie d'entreteniment).

Aquests petits matisos tenen un pes especial dins les diferents decisions i tècniques de traducció, ja que tot i que es vol representar la realitat d'un entorn on el llenguatge jurídic és àmpliament utilitzat amb naturalitat, no es pot perdre de vista el públic a qui va dirigit, que no deixen de ser, en la seva ampla majoria, llecs en dret.

2.2 Els referents culturals en la traducció jurídica

Entenem com a "referents culturals" tots aquells conceptes que prenen ple significat dins d'una cultura determinada i que, per tant, són propis d'aquella cultura. Dins el camp de la traducció jurídica, el pes dels referents culturals és molt important ja que, en molts casos, el significat de la terminologia específica utilitzada en el llenguatge judicial de cada idioma va lligada, inevitablement, a un ordenament jurídic determinat, el qual ha estat creat dins un sistema determinat. Aquests elements, en la majoria d'ocasions, tenen el seu origen en aspectes culturals i, per tant, cada ordenament jurídic propi de cada sistema pren sentit dins d'aquest. Cito a Holl (2012), qui afirma el següent:

Los distintos sistemas jurídicos son un reflejo de estos sistemas conceptuales diferentes y están indisolublemente vinculados a ellos, lo que ha llevado a numerosos autores a afirmar que la terminología jurídica es "system-bound" (Šarčević 1997: 233), "systemge-bunden" (De Groot 1991: 282; Weisflog 1996:47) o "culture-bound" (Weston 1991: 11; Harvey 2000: 357). Borja (2000: 70 y s.) habla de los términos jurídicos como "microsignos culturales".

Com es pot observar, varis autors coincideixen a l'hora d'afirmar que la terminologia jurídica va estretament lligada a la cultura i, per tant, la podem entendre com a referent cultural. Així ho afirma Mayoral Asensio, qui directament equipara la terminologia jurídica amb els referents culturals (Mayoral 2002: 10):

Nos atrevemos a afirmar incluso que la búsqueda de una solución para la traducción de un concepto jurídico encuentra una vía más eficaz en la consideración de ese concepto como una "referencia cultural" (concepto no compartido por los hablantes de ambas culturas) que en su consideración como "concepto jurídico" propiamente.

També Harvey (2000) defineix aquests referents culturals com a conceptes, institucions i personal que són específics de la cultura de la llengua de partida (SL). Per tant, a l'hora de seleccionar la terminologia que conforma el corpus d'aquest treball, no només s'han tingut en compte els conceptes

jurídics, sinó que també s'hi han inclòs institucions, càrrecs o lleis, entre d'altres.

Així doncs, dins el context d'aquest treball s'entén com a referent cultural tota la terminologia jurídica pròpia de l'ordenament jurídic dels Estats Units, la qual ha estat classificada en els següents grups per tal de facilitar-ne la selecció. Cada grup va seguit del motiu de la selecció i de dos exemples per facilitar-ne la comprensió.

- **Càrrecs:** són referents culturals els diferents càrrecs que s'ocupen dins els sistema judicial dels Estats Units, com ara *District Attorney* o *General Counsel*, però també ho són aquells càrrecs que s'ocupen en el sector privat, com per exemple *paralegal* o *associate*.
- **Delictes o infraccions,** ja que aquests són diferents en cada ordenament jurídic i van estretament lligats a la cultura de cada país i a la seva història, així com també a la seva constitució. Alguns exemples són *criminal intimidation* i *misconduct*.
- **Fórmules pròpies dels judicis,** ja que cada sistema judicial té les seves pròpies costums i fórmules per dirigir-se als jutges, tribunals, advocats, etc. Alguns exemples inclouen els termes que s'utilitzen per protestar, com ara *subjective* o *vague* (tot i que el públic a qui va dirigit hi pot estar acostumat degut a la influència d'altres pel·lícules o sèries, però no s'utilitzen en el sistema judicial espanyol). Altres fórmules serien *court is now open* i *Your Honor*.
- **Institucions i els seus departaments,** ja que aquestes son pròpies de cada país i, per tant, de cada cultura. Alguns exemples són *D.A.'s Office* i *Department of Justice*.
- **Lleis, codis, normes i els seus apartats,** ja que els diferents ordenaments jurídics disposen de diferents lleis, estretament relacionades a la història i cultura de cada país. A més a més, tot i que una llei pugui tenir un nom semblant a la d'una altra dins l'ordenament jurídic d'un altre país, sempre s'ha de comprovar que aquesta tingui els mateixos efectes, apartats o inclús que, en cas de no complir-la, tingui un càstig similar en ambdós ordenaments jurídics. En són exemples *AVA Rules* i *bylaws*.

- **Procediments judicials i legals**, ja que aquests són diferents en cada ordenament jurídic. Alguns exemples són *eviction hearing* i *class action suit*

2.3 Tècniques aplicables a la traducció jurídica

No es pot entendre la traducció de termes jurídics sense tenir en compte els aspectes culturals que els envolten, en aquest cas, els diferents ordenaments jurídics. A més a més, però, el cas d'estudi comporta les següents dificultats addicionals.

- El llenguatge és oral, no escrit. Aquest fet delimita algunes opcions ja que no hi ha lloc per a possibles peus de pàgina amb clarificacions, per exemple.
- La traducció ha de concordar amb unes imatges determinades. Cal tenir en compte aspectes tals com la sincronització labial o la durada de la imatge.

Més endavant es comenten les tècniques utilitzades comunament a l'hora de traduir i que, per tant, s'utilitzen a la sèrie a l'hora de doblar-la de l'anglès a l'espanyol. Anant més enllà, però, hi ha alguns autors que afirmen que a l'hora de traduir terminologia jurídica, en el nostre cas referents culturals dins l'àmbit jurídic, l'ús d'algunes tècniques tendeix a predominar per sobre de les altres. Així ho recull Iris Holl, doctora en traducció per la universitat de Salamanca, en el seu article *Técnicas para la traducción jurídica: Revisión de diferentes propuestas, últimas tendencias* (2012).

Així doncs, a continuació s'analitzen les propostes d'aquests autors, les tècniques de traducció que proposen dins l'àmbit de la traducció jurídica i la seva relació amb la traducció de referents culturals.

2.3.1 Tècniques de traducció segons De Groot

De Groot, jurista i catedràtic de Dret Comparat a la facultat de dret de Maastricht, proposa utilitzar el terme "**equivalència funcional**" (De Groot

1991: 288) a l'hora de buscar possibles traduccions dins el camp de la traducció jurídica, ja que considera que és impossible trobar una equivalència absoluta entre dos conceptes de dos ordenaments jurídics. Aquestes equivalències funcionals es donarien, segons Holl (2012: 194), quan "el concepto en la lengua de llegada desempeñe la misma función que el concepto en la lengua de partida".

Un altre aspecte rellevant de la seva proposta, i que té un major pes dins aquest treball, és el concepte **equivalència aproximada**, la qual dependrà també del context, l'objectiu de la traducció i el caràcter del document. Així doncs, a l'hora d'analitzar les traduccions en el doblatge de la sèrie *Suits*, no només val trobar un concepte que tingui la mateixa funció en els dos ordenaments jurídics, sinó que també cal tenir en compte, tal i com ja hem comentat en altres seccions, el context (una sèrie d'entreteniment), l'objectiu (aconseguir que el llenguatge jurídic sigui comprensible pel públic de la sèrie, la majoria llecs en dret, i que soni natural) i el caràcter del document (llenguatge oral i que s'adapti a les imatges).

I resulta impossible trobar alguna equivalència funcional o aproximada? De Groot planteja tres possibles solucions:

- a) Utilitzar el terme original com a **préstec**, afegint-hi si cal la traducció literal o una explicació en un peu de pàgina.
- b) Utilitzar una **paràfrasi**.
- c) Crear un **neologisme**, si cal acompanyat d'una explicació en un peu de pàgina.

En aquest cas, al tractar-se de llenguatge oral i dependre d'unes imatges, les explicacions als peus de pàgina queden descartades. Tampoc es pot afegir la traducció literal per facilitar-ne la comprensió ja que el discurs perdria naturalitat. Així doncs, només queda utilitzar els préstecs i neologismes que ja formin part del llenguatge natural en la llengua de partida. Pel que fa a les paràfrasis, dependrà del temps del qual disposem en concordança amb les imatges.

2.3.2 Tècniques de traducció segons Weston

Weston, en el seu llibre *An English Reader's Guide to the French Legal System* (1991), també ofereix unes tècniques similars a l'hora de traduir aquests *culture-specific concepts*, o el que s'entén com a referències culturals. Així doncs, proposa les tècniques següents:

- a) Trobar un **equivalent funcional**.
- b) Traducció **paraula per paraula**.
- c) **Transcripció** del terme original, podent afegir una **paràfrasi**.
- d) Crear un **neologisme**.

Pel que fa al doblatge de la sèrie, trobar un **equivalent funcional** segueix essent la tècnica prioritària a l'hora de traduir els referents culturals en el llenguatge jurídic, ja que segons Weston, a partir d'aquests s'aconsegueixen solucions de traducció idiomàtiques i naturals. No obstant això, també cal tenir en compte l'objectiu d'una sèrie de ficció, que no deixa de ser el d'entretenir un públic llec en matèria de dret, i les restriccions del doblatge.

En alguns casos, però, resulta pràcticament impossible trobar aquest equivalent funcional, i és llavors quan és necessari utilitzar les altres tècniques. Per exemple, utilitzant una traducció paraula per paraula o una traducció literal s'obté el que Weston anomena **equivalent formal**. Tot i no ser tan ideal com els equivalents funcionals, un equivalent formal, en el cas que ens ocupa, pot ser una bona solució a possibles problemes de traducció ja que poden permetre mantenir la sincronització amb les imatges i, segurament, la sincronització labial. Així doncs, la **traducció paraula per paraula** o la **traducció literal** són acceptables sempre i quan el seu significat sigui àmpliament conegut per la cultura meta o quan el seu significat sigui prou transparent com per assegurar-ne la comprensió.

Pel que fa a la **paràfrasi**, tal i com hem comentat anteriorment, no és una tècnica fàcil d'utilitzar en el context de la traducció audiovisual degut a les dificultats tècniques. A més a més, no és necessària ja que el públic a qui va dirigit no és especialista i, per tant, no necessita tants detalls. No obstant això, sí és cert que l'ús de paràfrasis curtes, que aportin una

definició bàsica dels conceptes a traduir, poden ser d'utilitat a l'hora de traduir referents culturals dins l'àmbit jurídic que no tinguin equivalents funcionals dins l'ordenament jurídic espanyol, sempre i quan aquests siguin coneguts per la cultura meta.

Finalment, a l'hora d'utilitzar **neologismes**, cal tenir molt en compte l'escàs coneixement en dret que té el públic meta. Així doncs, es pot donar el cas que algun referent cultural dins l'àmbit de la traducció jurídica sigui d'un ús tan ampli pels experts en dret, i per tant que dominin el llenguatge jurídic, que el terme en qüestió esdevingui un neologisme pels coneixedors d'aquest llenguatge. No obstant això, aquest mateix neologisme pot no ser d'un ús tant comú pels llecs en dret, i la seva utilització podria comportar un excés d'estrangerització o inclús una manca de comprensió del TM.

2.3.3 Tècniques de traducció segons Šarčević.

Šarčević, en la seva obra *New Approach to Legal Translation* (1997), fa una distinció entre dos grans grups de tècniques de traducció a l'hora de traduir el que anomena *system-bound terms*: la primera tècnica consisteix en trobar **equivalents lingüístics**, que són termes creats per referir-se a conceptes que no existeixen en l'ordenament jurídic de la cultura meta, mentre que la segona consisteix en trobar **equivalents naturals**, que són termes que ja existeixen dins l'ordenament jurídic del sistema legal meta.

Pel que fa als equivalents lingüístics, més semblants a la traducció literal, s'hi inclouen els **equivalents literals**, els **préstecs** i els **préstecs naturalitzats**.

Per altra banda, dins els equivalents naturals, l'autora destaca la baixa probabilitat de trobar un equivalent natural exacte. Així doncs, cal trobar l'equivalent natural que més s'aproximi en significat dins l'ordenament jurídic d'arribada. Tal i com també apuntaven De Groot i Weston, cal establir un grau d'equivalència, tenint en compte aspectes tals com la intenció i el context. En el nostre cas, aquesta intenció i aquest context van estretament lligats a les característiques pròpies del doblatge i, per tant, és possible ser més permissiu a l'hora d'acceptar equivalències parcials.

Šarčević també proposa el que anomena "tècniques de compensació", que inclouen l'**expansió lèxica**, la **paràfrasis descriptiva** i les **definicions**. Pels motius que s'han comentat anteriorment, és difícil recórrer a les paràfrasis descriptives o a les definicions degut a les limitacions del format audiovisual, però aquest no és el cas de l'expansió lèxica, que segons Holl (2012) consisteix en limitar o ampliar l'àmbit d'aplicació d'un concepte. L'exemple utilitzat per Šarčević és la traducció del terme jurídic anglès *tort* per *délit civil* en francès. El mot *délit* comprèn un significat més ampli que el mot anglès *tort*, ja que *délit* compren delictes tant civils com penals. No obstant això, quan s'afegeix *civil*, el significat s'aproxima molt més al del mot anglès.

Aquesta última tècnica, tot i que no és la més adient en textos escrits que ens permeten ser més precisos amb les definicions, es podria adaptar molt bé quan la naturalitat preval per sobre de l'exactitud de la traducció, sobretot en el cas del doblatge.

Finalment, davant la manca d'equivalències funcionals i de tècniques de compensació, Šarčević proposa trobar **equivalents alternatius** a partir de la utilització de **termes neutres**, que no siguin propis del llenguatge jurídic, **préstecs**, **equivalents literals** o **neologismes**. Tot i que l'autor ho proposa com a últim recurs, dins el context del doblatge d'una sèrie dirigida a un públic que normalment no és coneixedor del llenguatge jurídic, l'ús de termes neutres pot donar solució a diversos problemes de traducció, donant com a resultat un producte més natural i familiar per a l'audiència.

2.3.4 Tècniques de traducció segons Harvey

En el seu article *A Beginner's Course in Legal Translation: the case of Culture-bound Terms*, Harvey (2000), es basa en el model de Watson i proposa quatre tècniques:

- a) **Equivalència funcional**
- b) **Equivalència formal** o **traducció paraula per paraula**
- c) **Transcripció** o **préstec**
- d) **Traducció descriptiva**

La definició d'aquestes tècniques no dista molt de la definició proporcionada per la resta d'autors, però Harvey fa un parell de reflexions interessants.

En primer lloc, Harvey opina que la idoneïtat dels equivalents funcionals sempre dependrà dels objectius d'un text concret en la llengua d'arribada ja que sempre hi haurà diferències connotacionals o denotacionals entre el terme original i la seva traducció. És per això que afirma que els **equivalents funcionals** són més adequats en els següents contextos:

- a) Quan es tracta de **textos divulgatius amb contingut jurídic**.
- b) Quan van **dirigits a llecs** en dret.
- c) Quan la **fluïdesa i la claredat** prevalen per sobre la precisió jurídica.

En canvi, pel que fa als **equivalents formals** i a les **transcripcions** o **préstecs**, Harvey afirma que poden sonar massa forçats per a un públic no familiaritzat amb el llenguatge jurídic i que també són perillosos perquè poden donar lloc a falsos amics. No obstant això, en el cas que ens ocupa no es tracta només d'una traducció jurídica, sinó que les tècniques que s'apliquen també depenen de les limitacions del doblatge i, per tant, potser serà un recurs que pot resultar més útil que en d'altres contextos o situacions jurídiques.

2.3.5 Taula resum de les tècniques de traducció jurídica

Com s'ha pogut apreciar, moltes tècniques són comunes en les propostes dels diferents autors. Analitzades totes les seves propostes, a continuació s'establirà la definició dels termes que s'utilitzaran a la part pràctica per referir-se als diferents conceptes anteriorment estudiats, ja que un dels objectius del treball és determinar en quina freqüència s'utilitzen aquestes tècniques, que alguns autors proposen com a més adients a l'hora de traduir referents culturals de caire jurídic, en el cas del doblatge d'una sèrie de ficció.

- **Equivalent funcional:** Trobar un concepte en la llengua d'arribada que compleixi la mateixa funció dins l'ordenament jurídic de la llengua de partida.

- **Expansió lèxica:** Consisteix en ampliar o limitar l'àmbit d'aplicació d'un concepte (Holl 2012: 8).
- **Paràfrasi:** Proporcionar una definició del referent cultural.
- **Préstec:** Utilitzar el referent cultural del TO sense cap canvi.
- **Traducció paraula per paraula:** Traduir el referent cultural del TO paraula per paraula, mantenint-ne l'ordre de les paraules.
- **Neologisme:** Creació d'un terme nou en la llengua d'arribada.

Prenent les propostes d'aquests autors com a vàlides, es pot arribar a formular la hipòtesi de que una major freqüència d'ús d'aquestes tècniques donarà lloc a una traducció més exacta des del punt de vista de la traducció jurídica. En el cas que ens ocupa, però, un pot endevinar que les necessitats d'un producte audiovisual i que serà comercialitzat amb la finalitat d'arribar a un públic llec en dret prevaldran sobre l'exactitud de la traducció dels referents culturals. A la part pràctica, doncs, s'analitzarà quina ha estat la freqüència d'ús d'aquestes tècniques en comparació amb les tècniques generalment acceptades com a tècniques de traducció, les quals es detallen a continuació.

2.4 Tècniques de traducció

Una vegada descrits els enfocaments dels autors que consideren algunes tècniques de traducció com a prioritàries dins la traducció jurídica, és necessari fer un recull d'altres tècniques de traducció que poden ser una solució quan no és possible utilitzar-ne cap de les abans descrites per tal de determinar si les propostes de De Groot, Weston, Šarčević i Harvey son vàlides en el context del doblatge de *Suits*.

Són varis els autors que han fet estudis sobre les tècniques de traducció més utilitzades i sobre la seva idoneïtat. Si bé és cert que no tots coincideixen i que alguns afegeixen matisos interessants, en aquest treball ens centrarem en la proposta de Carme Mangiron, la qual es basa en classificacions d'autors de renom tals com Marco (2004) o Molina i Hurtado (2002).

- **Adaptació:** substitució d'una referència de la cultura original per una altra de la cultura meta.
- **Adaptació intracultural:** substitució d'una referència de la cultura original per una d'equivalent en la cultura meta i que, per tant, serà més coneguda dins aquesta cultura meta.
- **Amplificació:** es manté el referent cultural però s'afegeix informació per facilitar-ne la comprensió.
- **Compressió:** s'elimina part de la informació per facilitar-ne l'acceptació dins la cultura meta, per exemple, degut a motius ideològics.
- **Creació:** introducció d'un referent cultural.
- **Descripció o paràfrasi:** proporcionar una definició del referent cultural.
- **Descripció intracultural:** paràfrasis explicativa que utilitza un referent en la cultura original que sigui més conegut pel públic meta.
- **Equivalent encunyat:** utilitzar una traducció ja establerta dins la cultura meta.
- **Generalització:** utilització d'un mot més genèric.
- **Generalització intracultural:** utilització d'un terme més genèric, sovint un hiperònim, de la cultura original més transparent per als lectors.
- **Omissió:** eliminació total de la referència cultural.
- **Particularització:** utilització d'un mot més específic.
- **Préstec:** utilitzar una paraula pertanyent al lèxic comú d'una altra llengua i cultura. Utilització d'un mot pertanyent al lèxic comú d'una altra llengua i cultura. Mangiron distingeix entre els purs (transcrits literalment i en cursiva) i els naturalitzats (ja formen part de la cultura meta).
- **Traducció paraula per paraula:** traducció de forma literal d'un referent cultural.
- **Transliteració:** transcripció dels noms propis d'un idioma que no utilitza el mateix alfabet.
- **Variació:** substitució d'un dialecte geogràfic per un altre.

Com es pot apreciar, algunes tècniques descrites per Mangiron (2006), com per exemple el préstec, les descripcions o paràfrasis o la traducció paraula per paraula, han estat també descrites per alguns autors com a adients dins la traducció jurídica. En canvi, però, hi ha altres tècniques que a priori caldria evitar en una traducció jurídica però que, en un context com el de la traducció de contingut audiovisual, poden donar resposta a possibles problemes de traducció.

Un exemple seria el cas de l'**omissió**. Aquesta tècnica, que consisteix en eliminar el referent cultural en el TM, no tindria cabuda dins la traducció jurídica ja que podria donar lloc a greus problemes de significat i, en segons quin context, podria inclús tenir greus conseqüències. Cal recordar que en la traducció jurídica el rigor i l'exactitud són essencials. Per contra, en la traducció jurídica dins el context que ens ocupa, l'omissió pot ser una opció més que acceptable ja que les restriccions del mitjà audiovisual o la naturalitat del producte tindran més pes que la pròpia exactitud de la traducció.

Pel que fa a la **traducció paraula per paraula**, aquesta també és una tècnica que pot resoldre molts dels problemes de traducció a l'hora de doblar contingut audiovisual ja que, en molts casos, el seu ús permetrà al traductor obtenir un resultat amb un major nivell de sincronització amb les imatges i, per tant, obtenir un producte més natural. Si bé és cert que el seu ús pot donar peu a errors de traducció, aquests errors podran ser acceptables dins el context d'una traducció d'un producte d'entreteniment, sempre i quan el públic a qui va dirigit, un públic no especialitzat, en pugui comprendre el significat.

Finalment, una altra tècnica de traducció que val la pena mencionar és l'ús d'**equivalents encunyats**. Com es detallarà en el següent punt, la cultura meta, en aquest cas l'espanyola, està àmpliament familiaritzada amb la cultura americana i, per tant, al traductor li pot resultar més fàcil trobar equivalents encunyats. Aquests, a més a més, segurament també el poden ajudar a lidiar amb les restriccions pròpies del doblatge i, per tant, és una tècnica que pot ser molt útil a l'hora de traduir els referents culturals de

caire jurídic de l'anglès a l'espanyol en una sèrie de ficció sense caure en un excés de domesticació.

2.5 Mètodes de traducció: la domesticació i l'estrangerització

No es pot realitzar un anàlisi de les decisions de traducció sense mencionar els termes domesticació i estrangerització, sobretot si es té en compte el cas d'estudi d'aquest treball. És innegable que la cultura americana ha tingut i segueix tenint una gran influència en el món audiovisual, ja que la majoria de contingut que consumim al nostre país és produït als Estats Units.

Com a conseqüència, ens trobem davant d'un públic que té un coneixement molt més elevat de la cultura americana que de cap altra cultura estrangera. A l'hora doncs de traduir els referents culturals d'una sèrie produïda i ambientada als Estats Units, com és el cas de *Suits*, el traductor haurà de tenir en compte aquest aspecte per no caure en un excés de domesticació o, al revés, en un excés d'estrangerització.

La postura de Lawrence Venuti (1995) sobre aquest aspecte és la més coneguda. Venuti afirma que no és possible ser totalment fidel al text original i proposa dues possibles vies: la domesticació i l'estrangerització.

Seguint l'estratègia de **domesticació**, el traductor optarà per donar més pes a la cultura meta i, per tant, buscarà tècniques de traducció que li permetin adaptar el text original de tal manera que el resultat final transporti al seu receptor a la cultura meta. En el nostre cas d'estudi, doncs, si es seguís una estratègia més domesticadora, el traductor hauria de donar prioritat a la recerca d'equivalents funcionals i, en cas de no trobar-los, es veuria obligat a utilitzar equivalents aproximats dins l'ordenament jurídic espanyol. Per exemple, traduiria *the Fifth Amendment*, esmena que forma part de la constitució dels Estats Units i que protegeix als acusats contra l'autoincriminació, entre d'altres, com a *derecho a guardar silencio*.

Per altra banda, si s'opta per l'estratègia d'**estrangerització**, el traductor donarà més pes a la cultura d'origen i utilitzarà tècniques de traducció que li permetin traduir el text però mantenir els aspectes culturals de la cultura d'origen. Així doncs, si utilitzem el mateix exemple, la traducció de *the Fifth Amendment* seguint una estratègia estrangeritzant donaria lloc a *la quinta enmienda*.

En el cas de la sèrie *Suits*, l'ambientació hauria de jugar un paper important en les decisions del traductor a l'hora de decantar-se per una estratègia o una altra. Entre escenes hi ha plans dels gratacels de Nova York i sovint es poden veure banderes americanes o emblemes propis dels Estats Units. Per tant, un ús excessiu de la domesticació podria comportar una falta de coherència entre el doblatge i les imatges.

2.6 Traducció audiovisual: aspectes a tenir en compte

Anteriorment ja s'ha comentat que, en el cas del doblatge d'una sèrie de ficció de temàtica jurídica, no només és important la traducció de la terminologia jurídica, sinó que també cal tenir en compte alguns aspectes propis de la traducció audiovisual per tal d'aconseguir un producte final de qualitat i que sigui el més natural possible.

A continuació es descriuen quins són els aspectes més rellevants que cal tenir en compte. Cal matisar que no s'han inclòs els aspectes que afecten només a la subtitulació ja que l'objecte d'estudi és el doblatge. Autors importants en el món de la traducció audiovisual, com per exemple Titford, havien estudiat alguns aspectes, però sempre centrats en la subtitulació. Per contra, Mayoral, Kelly i Gallardo (1988: 356) tenen en compte també el doblatge.

2.6.1 La sincronització

Mayoral, Kelly i Gallardo (1988: 356) tracten el concepte de sincronització en el seu article *Concept of Constrained Translation. Non-linguistic perspectives of Translation* (1988) i en detallen cinc tipus diferents:

- a) **Sincronització temporal:** en el món del doblatge, un exemple seria la isocronia. La sincronització temporal és el motiu pel qual, a priori, algunes tècniques de traducció jurídica, com per exemple la paràfrasis descriptiva o les definicions, no es podran aplicar al doblatge de la sèrie.
- b) **Sincronització espacial** (subtitulació – llenguatge escrit): el text original i la seva traducció ocupen el mateix espai.
- c) **Sincronització fonètica o labial:** es tracta de la sincronització d'alguns fonemes amb els moviments articulats dels personatges, sobretot en primers plans.
- d) **Sincronització de personatges:** es tracta de cercar l'harmonia entre la traducció i el personatge, tenint en compte aspectes tals com els moviments, les veus, l'aspecte o la classe social, entre d'altres.
- e) **Sincronització de contingut:** a l'hora de traduir no només es pot tenir en compte el text d'origen, sinó que també cal ser coherents amb altres elements comunicatius tals com el so (música, sorolls, etc.) o la imatge.

Tots aquests aspectes imposen restriccions per al traductor i, com veurem a la taula següent, el doblatge és un dels mitjans on més elements restrictius haurem de tenir en compte.

	Sincronismo de significado		Sincronismo espacial	Sincronismo temporal	Sincronismo fonético	Lengua oral	Grado de subordinación
	Música	Imagen					
Prosa	—	—	—	—	—	—	0
Texto publicitario	— (X)	única/estática	X	—	—	—	1-2
Cómic	—	sucesión/estática X	X	—	—	—	2
Canción	X	—	X	X	—	X	4
Subtitulado	(X)	sucesión/dinámica X	X	X	—	—	3-4
Doblaje	(X)	sucesión/dinámica X	—	X	X	X	4-5

Taula 1: Graus de restricció segons Mayoral, Kelly i Gallardo (1988: 103)

Ja que aquest treball es centra en analitzar només el doblatge de la sèrie, podem determinar que la **sincronització espacial** no suposarà una restricció a l'hora de prendre les decisions de traducció dels referents culturals. Sí ho seria en el cas d'analitzar també els subtítols.

Pel que fa a la **sincronització dels personatges**, si bé és cert que no es pot afirmar que no tindrà cap influència en les decisions de traducció del cas que ens ocupa, segurament la seva influència serà mínima. Això és degut, en part, a les característiques pròpies dels llenguatges d'especialitat, en aquest cas a les del llenguatge jurídic. Els termes que són analitzats són els referents culturals de naturalesa jurídica que, en la majoria dels casos, són utilitzats per coneixedors d'aquest llenguatge d'especialitat (advocats, jutges, etc.) i en uns contextos formals. On sí pot tenir un pes important és, per exemple, en situacions on llecs en dret utilitzin els referents culturals. Podria ser el cas d'un acusat d'una classe social diferent o que no fos coneixedor del llenguatge jurídic.

Per tant, pel que fa a l'abast d'aquest treball, caldrà tenir en compte sobretot la **sincronització temporal** i la **sincronització labial**, que són les que tenen més pes en un doblatge. Així doncs, en un doblatge cal trobar traduccions que, a part de ser comprensibles pel públic a qui va dirigit el producte, concordin amb els moviments dels personatges i amb el temps que parlen, sobretot si es tracte de primers plans, amb l'objectiu de crear un producte d'entreteniment el més natural possible.

Finalment, el pes de la **sincronització de contingut** pot variar segons la naturalesa del producte, però en el cas de la sèrie *Suits* tindrà un pes important ja que la sèrie està ambientada a la ciutat de Nova York i a cada capítol hi ha una sèrie d'elements (banderes, escuts o taxis, entre d'altres) que fan que l'espectador s'hi transporti. Per tant, cal vetllar per la concordança entre les imatges i el TM.

3. Corpus

A continuació s'inclou el corpus, que conté 16 dels 84² referents culturals seleccionats segons els criteris establerts anteriorment, ordenats per ordre alfabètic. També s'inclou la tècnica de traducció utilitzada i una proposta de traducció al català. Del total de referents culturals identificats a la primera temporada de la sèrie, se n'han seleccionat dos per a cada tècnica de traducció amb la finalitat de fer-ne un anàlisi més detallat. També s'hi ha inclòs un terme per a cadascuna de les restriccions del doblatge. Els termes que conformen aquest corpus han estat seleccionats perquè proporcionen un exemple clar de cadascuna de les tècniques de traducció i restriccions estudiades.

CLASS ACTION SUIT	
DOBLATGE A LA VERSIÓ EN ESPANYOL	Demanda col·lectiva
TÈCNICA UTILITZADA	Equivalent funcional
PROPOSTA TRADUCCIÓ AL CATALÀ	Demanda col·lectiva

DISTRICT ATTORNEY	
DOBLATGE A LA VERSIÓ EN ESPANYOL	Fiscal del districte
TÈCNICA UTILITZADA	Equivalent encunyat
PROPOSTA TRADUCCIÓ AL CATALÀ	Fiscal del districte

² Els 84 referents culturals es poden consultar a l'Annex 1.

ENGAGEMENT LETTER	
DOBLATGE A LA VERSIÓ EN ESPANYOL	Carta de compromiso
TÈCNICA UTILITZADA	Traducció literal
PROPOSTA TRADUCCIÓ AL CATALÀ	Acord de confidencialitat

EVICITION HEARING	
DOBLATGE A LA VERSIÓ EN ESPANYOL	Vista oral
TÈCNICA UTILITZADA	Omissió i paràfrasi
PROPOSTA TRADUCCIÓ AL CATALÀ	Vista preliminar

FEDERAL OFFENSE	
DOBLATGE A LA VERSIÓ EN ESPANYOL	Ofensa federal
TÈCNICA UTILITZADA	Equivalent encunyat
PROPOSTA TRADUCCIÓ AL CATALÀ	Delicte federal

HARRASSMENT IS A CIVIL VIOLATION	
DOBLATGE A LA VERSIÓ EN ESPANYOL	El acoso es una falta civil
TÈCNICA UTILITZADA	Traducció literal
PROPOSTA TRADUCCIÓ AL CATALÀ	L'assetjament és un delicte penal

INJUNCTION	
DOBLATGE A LA VERSIÓ EN ESPANYOL	Requerimiento
TÈCNICA UTILITZADA	Expansió lèxica
PROPOSTA TRADUCCIÓ AL CATALÀ	Requeriment

JUDICIAL CONDUCT CODES	
DOBLATGE A LA VERSIÓ EN ESPANYOL	Código de Conducta Judicial
TÈCNICA UTILITZADA	Traducció literal
PROPOSTA TRADUCCIÓ AL CATALÀ	Codi d'Ètica Judicial

PARALEGAL	
DOBLATGE A LA VERSIÓ EN ESPANYOL	Pasante / Auxiliar jurídica
TÈCNICA UTILITZADA	Traducció literal / Equivalent funcional
PROPOSTA TRADUCCIÓ AL CATALÀ	Assistent jurídica

PRETRIAL MOTIONS	
DOBLATGE A LA VERSIÓ EN ESPANYOL	Otra petición
TÈCNICA UTILITZADA	Generalització
PROPOSTA TRADUCCIÓ AL CATALÀ	Peticions preliminars

PRO BONO	
DOBLATGE A LA VERSIÓ EN ESPANYOL	Caso civil
TÈCNICA UTILITZADA	Generalització
PROPOSTA TRADUCCIÓ AL CATALÀ	Pro Bono

PUNITIVE DAMAGES	
DOBLATGE A LA VERSIÓ EN ESPANYOL	Daños punitives
TÈCNICA UTILITZADA	Neologisme
PROPOSTA TRADUCCIÓ AL CATALÀ	Danys punitius

SARBENES-OXLEY	
DOBLATGE A LA VERSIÓ EN ESPANYOL	Ley Sarbenes-Oxley
TÈCNICA UTILITZADA	Equivalent encunyat
PROPOSTA TRADUCCIÓ AL CATALÀ	Llei contra el frau financer

SEVERANCE PACKAGE	
DOBLATGE A LA VERSIÓ EN ESPANYOL	Indemnización
TÈCNICA UTILITZADA	Expansió lèxica
PROPOSTA TRADUCCIÓ AL CATALÀ	Acord d'acomiadament

SUBPOENA	
DOBLATGE A LA VERSIÓ EN ESPANYOL	Sol·licitud
TÈCNICA UTILITZADA	Expansió lèxica
PROPOSTA TRADUCCIÓ AL CATALÀ	Requeriment

THE SIXTH CIRCUIT	
DOBLATGE A LA VERSIÓ EN ESPANYOL	La apelación
TÈCNICA UTILITZADA	Paràfrasi
PROPOSTA TRADUCCIÓ AL CATALÀ	El tribunal d'apel·lació

4. Anàlisi de l'ús de tècniques de traducció

Un cop seleccionats els termes que conformen el corpus, a continuació s'analitzen en profunditat, ordenats segons la tècnica de traducció utilitzada. En aquest anàlisi qualitatiu es pretén aprofundir en el significat i/o funció del referent cultural dins la cultura d'origen per tal de trobar-ne possibles equivalents funcionals dins la cultura meta, analitzar les tècniques de traducció utilitzades i la seva idoneïtat tenint en compte les restriccions pròpies del doblatge i, finalment, oferir una proposta de traducció al català.

4.1 Equivalents funcionals

Tal i com s'ha comentat en apartats anteriors, l'ús d'equivalents funcionals hauria de ser preferent a l'hora de traduir documents de naturalesa jurídica. A continuació, exposem alguns exemples d'equivalents funcionals en el doblatge de la sèrie *Suits*.

4.1.1 Class action suit

Episodi	Minut	Original	Doblatge	Tècnica utilitzada	Proposta traducció català
9	00:02:55	Class action suit	Demanda col·lectiva	Equivalent funcional	Demanda col·lectiva

Una *class action suit*, o *class action lawsuit* és una demanda on la part demandant representa a un grup estès de persones, el que es coneix com a *class*. Tots els participants d'aquest grup han de demostrar que han patit els mateixos danys per part de la part demandada i, en el cas de guanyar el judici, es dividirà el total de la indemnització entre tots els seus membres (Hayes, A., 2020).

El seu equivalent funcional dins l'ordenament jurídic espanyol és el que es coneix com a *demanda col·lectiva*, la qual es defineix a l'enciclopèdia *Conceptos Jurídicos* com a una acció judicial presentada per un grup de persones de manera conjunta com a demandants perquè han patit danys o problemes similars. En ambdós casos, aquest tipus d'eines legals s'utilitzen contra grans empreses, entitats u organitzacions.

En aquest cas, l'ús de l'equivalent funcional és oportú ja que el terme *demanda col·lectiva* és prou clar com perquè el públic poc especialitzat a qui va dirigida la sèrie en pugui comprendre el significat.

4.1.2 Paralegal

Episodi	Minut	Original	Doblatge	Tècnica utilitzada	Proposta traducció català
5	00:04:30	Paralegal	Auxiliar jurídica	Equivalent funcional	Auxiliar jurídica

L'Associació d'Advocats Americana (*American Bar Association - ABA*) proporciona la següent definició del terme *paralegal*:

*"A paralegal is a person, qualified by education, training or work experience who is employed or retained by a lawyer, law office, corporation, governmental agency or other entity and who performs specifically delegated substantive legal work for which a lawyer is responsible."*³

Tot i que és cert que a l'estat espanyol la figura del *paralegal*, tot i ser una realitat en empreses, no figura com a tal, sí existeix la figura de l'assistent o auxiliar jurídic, qui du a terme tasques molt similars a les dels *paralegals* i

³ Un *paralegal* és una persona qualificada, ja sigui a través d'estudis, pràctiques o experiència laboral, que treballa per a un advocat, bufet, empresa, govern o d'altres institucions i que duu a terme tasques que li han estat delegades per un advocat, el qual n'és responsable [T. De l'A.].

també té algun tipus de formació relacionada amb el dret. Per tant, un auxiliar jurídic podria ser acceptat com a equivalent funcional, ja que l'ús del terme *paralegal* com a calc no està encara prou estès i podria donar lloc a un excés d'estrangerització, sobretot si es té en compte que la sèrie va dirigida a llecs en dret.

Val la pena comentar que el mot *paralegal* també és traduït en una ocasió com a *pasante*. Tot i que a priori un passant també és una persona que ajuda a un advocat, en la seva definició es matisa que els passants solen ser estudiants o aspirants a advocats que fan pràctiques (no remunerades o poc remunerades) amb l'objectiu de guanyar experiència. Així doncs, traduir *paralegal* com a *passant* donaria lloc a un error de traducció.

4.2 Expansió lèxica

Una altra tècnica pròpia de la traducció jurídica és l'expansió lèxica. A continuació s'exposen dos exemples d'aquesta tècnica en la traducció de referents culturals de la sèrie *Suits*.

4.2.1 Injunction

Episodi	Minut	Original	Doblatge	Tècnica utilitzada	Proposta traducció català
2	00:12:11	Injunction	Requerimiento	Expansió lèxica	Requeriment

L'equivalent funcional del mot *injunction* dins l'ordenament jurídic espanyol és *requeriment judicial*. En aquest cas, però, s'ha optat per utilitzar l'expansió lèxica i utilitzar un concepte més general a partir de l'omissió de l'adjectiu *judicial*. Si bé és cert que existeixen molts tipus de requeriments, el context de l'episodi proporciona prou informació com per poder distingir que es tracta d'un requeriment dins l'àmbit judicial.

Aquesta decisió ve donada, segurament, per les restriccions de sincronització temporal pròpies del doblatge, i és prou encertada ja que transmet la voluntat del text, sobretot tenint en compte al públic a qui va destinat. És per aquest motiu que en la proposta de traducció al català també s'ha optat per ometre el mot *judicial*.

4.2.2 Severance package

Episodi	Minut	Original	Doblatge	Tècnica utilitzada	Proposta traducció català
10	00:15:01	Severance Package	Indemnización	Expansió lèxica	Acord d'acomiadament

Un altre cas d'expansió lèxica és la traducció de *severance package* per *indemnització*. Un *severance package* fa referència, segons la definició aportada pel portal *USLegal*, a la quantitat en diners o altres beneficis als quals tingui dret un treballador quan el seu contracte finalitza. Així doncs, el *severance package* inclou el que es coneix com a *severance pay* i altres beneficis dels quals un empleat es pugui beneficiar com, per exemple, la cobertura d'una assegurança de salut.

A l'estat espanyol aquest concepte no existeix, però quan un treballador és acomiadat o decideix deixar el seu lloc de treball el que rep és la liquidació. No obstant això, en alguns tipus d'acomiadaments el treballador pot rebre també una indemnització. Per tant, en aquest cas s'ha limitat l'aplicació del concepte *severance package*, donant com a resultat una traducció més domesticada i comprensible per al públic de la cultura meta.

A més a més, l'elecció del terme *indemnització* és més encertat que el de *liquidació* ja que en el context del capítol el personatge en qüestió és acomiadat. Si s'utilitzés *liquidació* es podria donar a entendre que el treballador opta per deixar el seu lloc de treball voluntàriament, però

precisament el capítol tracta de com aquest treballador es nega a acceptar el *severance package* perquè no està d'acord amb el seu acomiadament. Així doncs, indemnització aporta significat al context.

Per altra banda, si es vol ser més fidel a l'original, es podria utilitzar *acord d'acomiadament*, amb el qual es podria argumentar que inclou la indemnització i altres compensacions i que, per tant, s'aproximaria més al significat de *severance package*.

4.3 Paràfrasi

4.3.1 Eviction Hearing

Episodi	Minut	Original	Doblatge	Tècnica utilitzada	Proposta traducció català
4	00:18:13	Eviction Hearing	Vista oral	Omissió + paràfrasi	Vista preliminar

En aquest cas s'han aplicat dues tècniques de traducció. Pel terme *eviction*, que significa desnonament, s'ha optat per l'omissió. En el context de l'episodi s'entén que es tracta d'un judici per desnonament, motiu pel qual es pot acceptar l'omissió del terme. A més a més, l'aplicació d'aquesta tècnica també seria beneficiosa per a una bona sincronització temporal i labial ja que la paraula desnonament és més llarga.

Pel que fa a la traducció del mot *hearing*, que podria ser traduït pel seu equivalent funcional *audiència*, s'ha optat per una paràfrasi, segurament amb la intenció de fer-ho més comprensible pel públic en qüestió. Una audiència prèvia és, de fet, un tràmit previ a un judici que té l'objectiu d'intentar arribar a un acord entre ambdues parts, examinar alguns aspectes del procediment judicial o admetre proves. Tot i que aquestes proves s'han de presentar per escrit, la seva exposició es fa oralment.

En referència al mot *vista*, segons la RAE es tracta d'una "comparecencia ante un juez o tribunal en la que las partes exponen los fundamentos de sus respectivas pretensiones". Per tant, es pot acceptar que una audiència és un tipus de vista.

Així doncs, el terme *vista oral* funciona com a paràfrasi del terme audiència, tot i que dins l'ordenament jurídic espanyol no s'utilitzi.

Una proposta més domesticadora és *vista preliminar*. Aquesta opció s'aproxima més a l'equivalent funcional, que seria *audiència prèvia*. Canviant prèvia per preliminar es manté el significat i s'evita la confusió amb altres usos de vista prèvia, com per exemple en la visualització de documents abans d'imprimir-los. Al mateix temps, l'ús del terme *vista* pot afavorir la sincronització labial al compartir, a l'inici de la paraula, la lletra v amb el mot *eviction*.

4.3.2 The Sixth Circuit

Episodi	Minut	Original	Doblatge	Tècnica utilitzada	Proposta traducció català
1	00:25:20	The Sixth Circuit	La apelación	Paràfrasi	El tribunal d'apel·lació

The Sixth Circuit fa referència a un dels 13 tribunals d'apel·lació dels Estats Units, anomenats *Circuit Courts*⁴. Concretament, el sisè és el que engloba els estats d'Ohio, Kentucky, Michigan i Tennessee. Cadascun dels tribunals d'apel·lació actua sobre un nombre determinat d'estats, a excepció del tretzè, que actua a nivell estatal.

⁴ El terme *Circuit Court* prové de quan els jutges, acompanyats d'un grup d'advocats, feien una ruta determinada dins l'àrea geogràfica que se'ls havia assignat per atendre els casos. Tot i que en l'actualitat aquesta pràctica ja ha quedat obsoleta, el nom s'ha mantingut.

A Espanya, però, no existeix cap òrgan jurídic específic per fer-se càrrec de les apel·lacions, sinó que cal seguir una sèrie de passos en diferents òrgans jurídic. El primer pas és presentar l'apel·lació a nivell de província davant l'Audiència Provincial i després, si s'escau, davant el Tribunal Superior de Justícia de cada comunitat autònoma.

Així doncs, no hi hauria un equivalent funcional dins l'ordenament jurídic espanyol i s'hauria d'optar per altres tècniques com, per exemple, la paràfrasi descriptiva o una definició a peu de pàgina. No obstant això, aquestes tècniques no són aplicables al tractar-se de contingut audiovisual.

En textos escrits en el camp de la traducció jurídica, es sol utilitzar una estratègia més estrangeritzant i s'utilitza *tribunal de circuit*, opció que respecta més la cultura d'origen i aporta un significat prou clar per a aquells qui dominin el llenguatge jurídic. En el cas del doblatge de la sèrie, però, el públic és, majoritàriament, llec en dret i aquesta opció no aportaria prou significat.

En aquest cas, s'ha optat per una paràfrasi més simple i enlloc de referir-se a l'òrgan judicial, s'ha utilitzat la seva funció: *la apelación*. Mitjançant aquesta tècnica s'aconsegueix mantenir la sincronització temporal i es dona prou informació com perquè el públic a qui va dirigit el text el pugui comprendre.

Per últim, si es volgués mantenir l'òrgan judicial, es podria optar per una paràfrasi més completa com, per exemple, *tribunal d'apel·lacions*, opció proposada com a traducció al català.

4.4 Neologismes

En el cas de l'ús de neologismes, només se'n ha detectat un en l'anàlisi de la traducció dels referents culturals, motiu pel qual només s'inclou un exemple.

4.4.1 Punitive Damages

Episodi	Minut	Original	Doblatge	Tècnica utilitzada	Proposta traducció català
4	00:13:32	Punitive Damages	Daños punitivos	Neologisme	Danys punitius

El concepte *punitive damages* és un instrument jurídic de caràcter sancionador a través d'indemnitzacions propi dels ordenaments jurídics del *Common Law* i, per tant, també dels Estats Units. Tal i com apunten Laura García-Matamoros i María Carolina Herrera en el seu article *El Concepto de los Daños Punitivos* (2010: 215), el propòsit d'aquestes indemnitzacions és el de "*reparar el perjuicio causado al demandante, pero a diferencia de ello, el daño punitivo tiene como propósito castigar a quien produce un mal y disuadir tanto al causante del perjuicio como a otros posibles infractores de repetir la misma acción dañina*". Així doncs, els danys punitius són una sanció que s'aplica no sobre els danys que s'han causat, sinó que és una mesura de prevenció.

A l'estat espanyol, castigar a alguna persona per algun delictes que encara no ha comès seria considerat inconstitucional i, per tant, aquesta figura jurídica no existeix com a tal i, com a conseqüència, no és possible trobar cap equivalent funcional. No obstant això, és cert que el concepte de *danys punitius* és, com ja s'ha mencionat, molt estès en d'altres ordenaments jurídics. Per tant, el terme *danys punitius* sí és conegut en la cultura meta i ha esdevingut un neologisme.

4.5 Traducció literal

Un cop analitzats alguns exemples de tècniques de traducció jurídica, a continuació s'exposen exemples de l'aplicació d'altres tècniques de

traducció. Una d'elles és la traducció literal, de la qual se'n analitzen els següents exemples:

4.5.1 Engagement letter

Episodi	Minut	Original	Doblatge	Tècnica utilitzada	Proposta traducció català
1	00:40:58	Engagement Letter	Carta de compromiso	Traducció literal	Acord de confidencialitat

Una *engagement letter* és un acord per escrit entre dues parts (normalment entre professionals i clients) que utilitzen els bufets d'advocats per definir les clàusules de la relació que mantindran amb els seus clients. Normalment, s'hi defineixen aspectes tals com l'objectiu de la relació, els honoraris i terminis, els drets i deures de cada part o aspectes de confidencialitat, tot i que s'hi poden afegir tantes clàusules com es cregui necessari. Als Estats Units, aquest acord entre ambdues parts és de caràcter vinculant i té efectes legals.

L'equivalent funcional o natural i que, per tant, tindria la mateixa funció dins l'ordenament jurídic espanyol, seria una *hoja de encargo profesional* o *full d'encàrrec professional* en català. Segons l'ICAB, aquest document permet donar la resposta adequada a les necessitats d'orientació i d'informació dels clients i, al mateix temps, deixa constància del contingut i dels termes en els quals es fa i s'accepta un encàrrec. Així doncs, constarà de varies clàusules que tractaran aspectes relacionats amb els honoraris, els possibles riscos del procediment judicial o extrajudicial i altres clàusules que es puguin considerar necessàries, depenent del caràcter de l'actuació professional. També, segons el *Código Deontológico de la Abogacía Española*, en un full d'encàrrec professional es faran constar les "*condiciones generales de la contratación en todo lo que les sea aplicable*".

No obstant això, dins el context del capítol, l'objectiu de signar la *engagement letter* és el de blindar la confidencialitat del client. Partint de la base que el terme full d'encàrrec professional no forma part del llenguatge comú, l'opció del traductor d'escollir una traducció més literal ha estat encertada.

Per a la proposta al català, s'ha tingut en compte que en el context del capítol el que es vol aconseguir signant l'*engagement letter* és que la clienta no pugui parlar del cas amb ningú fora del bufet. És per això que s'ha considerat que *acord de confidencialitat* aporta més significat al públic, llec en dret.

Finalment, cal comentar que el terme *carta de compromiso* sí existeix, però només en alguns països de parla espanyola d'Amèrica del Sud.

4.5.2 Harassment is a civil violation

Episodi	Minut	Original	Doblatge	Tècnica utilitzada	Proposta traducció català
1	01:17:53	Harassment is a civil violation	El acoso es una falta civil	Traducció literal	L'assetjament és un delictes penal.

L'assetjament sexual, dins l'ordenament jurídic espanyol, és un delictes regulat dins l'article 184 del Codi Penal i, per tant, és un delictes penal. Així doncs, si s'opta per una traducció més domesticant, i només des de la perspectiva de la traducció jurídica en la seva vessant més estricta, l'ús de *falta civil* podria no ser del tot acceptable. A més a més, posterior a la reforma de la *Ley Orgánica 1/2015*, el terme *falta* va ser substituït per *delitos leves*. No obstant això, el doblatge de la sèrie és anterior a aquesta reforma de llei i, per tant, entenem que una traducció més acurada hagués pogut ser *el acoso es una falta penal*.

Actualment, es podria traduir com a *el acoso es un delito penal leve*. Es podria optar també per ometre el terme *leve* per aportar naturalitat, ja que segurament la majoria d'espectadors no té un coneixement de dret prou profund com per distingir entre els diferents graus de delictes i, al mateix temps, permetria respectar la sincronització temporal.

Per altra banda, si es dóna més pes a la cultura d'origen i al TO i, per tant, s'adopta una estratègia més estrangeritzant, l'opció utilitzada en el doblatge es pot acceptar i, a més a més, afavoreix la sincronització labial al mantenir el mot *civil*.

4.6 Equivalent encunyat

Tot seguit es recullen dos exemples de casos on els referents culturals dins l'àmbit jurídic han estat traduïts mitjançant equivalents encunyats, és a dir, mitjançant termes o expressions que si bé no existeixen dins l'ordenament jurídic espanyol, són reconegudes o bé pel diccionari o pel seu ús lingüístic.

4.6.1 District Attorney

Episodi	Minut	Original	Doblatge	Tècnica utilitzada	Proposta traducció català
11	00:02:25	District Attorney	Fiscal del distrito	Equivalent encunyat	Fiscal del districte

Un altre exemple d'ús d'un equivalent encunyat es troba en la traducció de *District Attorney* com a *fiscal del distrito*.

L'estat espanyol no contempla cap tipus de divisió per districtes, motiu pel qual la traducció d'aquest terme no serà mai del tot exacta. Sí que és cert que el concepte podria ser equivalent als fiscals dins l'ordenament jurídic espanyol, però degut a la influència de la indústria cinematogràfica a l'estat espanyol i la tradició d'aquest pel doblatge, el terme fiscal del districte es

pot considerar un equivalent encunyat pel seu ús en la cultura meta. A tall d'exemple, algunes sèries de temàtica jurídica o policíaca com *Ley y Orden* (Wolf et al., 1990-2010), on el personatge Adam Schiff és fiscal del districte, o *Castle* (Bernstein et al., 2009-2016), entre d'altres, també opten per *fiscal del distrito* en la seva versió doblada.

A més a més, un altre motiu pel qual aquest enfocament més estrangeritzant es pot considerar una bona decisió de traducció és que concorda amb la sincronització de contingut, ja que ajuda a l'espectador a traslladar-se als Estats Units, lloc on està ambientada la sèrie.

4.6.2 Federal offense

Episodi	Minut	Original	Doblatge	Tècnica utilitzada	Proposta traducció català
6	00:08:53	Federal offense	Ofensa federal	Equivalent encunyat	Delicte federal

El terme *federal offense* fa referència a una acció delictiva que viola les lleis federals dels Estats Units. Aquesta figura jurídica és inexistente dins l'ordenament jurídic espanyol ja que Espanya no és un estat federal i no disposa de lleis ni legislació federal.

En aquest cas, el traductor ha optat per un mètode estrangeritzant ja que *ofensa federal* és un terme àmpliament conegut dins la cultura meta i és sovint utilitzat en el doblatge de sèries o pel·lícules americanes. Per tant, es pot considerar un equivalent encunyat en el context del doblatge d'una sèrie de ficció.

Cal tenir present, però, que el terme més correcte seria *delicte federal*, ja que en català una ofensa només s'entén com a l'acció d'ofendre. En aquest cas, l'opció *delicte federal* resulta igualment comprensible pel públic i no

dona lloc a un excés de domesticació ja que es manté el terme *federal*. Delicte federal és, doncs, l'opció que es proposa per a la traducció al català.

4.7 Generalització

A continuació s'analitzen dos exemples on la generalització ha estat la tècnica utilitzada per traduir els referents culturals dins l'àmbit jurídic en la sèrie. Com es podrà apreciar en els exemples, s'ha optat per utilitzar mots d'aplicació més genèrica per donar resposta a possibles problemes de traducció.

4.7.1 Pretrial motions

Episodi	Minut	Original	Doblatge	Tècnica utilitzada	Proposta traducció català
12	00:13:47	Pre-trial motions	Otra petició	Generalització	Peticions preliminars

En els processos judicials dels Estats Units, s'entenen com a *pre-trial motions* totes aquelles peticions que es fan abans de l'inici d'un judici per part tant de l'acusació com de la defensa. Aquestes peticions poden ser aplicables als testimonis, a les proves o inclús a la sala on tindrà lloc el judici. Dins el funcionament dels judicis a l'estat espanyol, aquestes peticions es farien en una audiència prèvia, on ambdues parts podrien fer diferents alegacions en relació, per exemple, a les proves o a la pròpia naturalesa del procés.

En aquest cas, però, s'ha optat per utilitzar la generalització i, enlloc d'especificar de quin tipus de peticions s'està parlant, s'utilitza el mot *otra*, que n'engloba tots els tipus. Si bé és cert que el terme original fa referència a un tipus de peticions en concret, el públic a qui va dirigida la sèrie no té, com a norma general, un coneixement dels processos judicials prou extens

com per distingir quines peticions es poden incloure dins el concepte *pre-trial motions*.

Amb tot, l'opció del traductor de generalitzar el mot *pre-trial* per *otra* és acceptable dins el context d'una traducció jurídica per a una sèrie de ficció, però no ho seria en un context on la traducció jurídica requerís un major grau d'exactitud.

Per a la traducció al català, s'ha optat per la paràfrasi *peticions preliminars* per especificar que aquestes peticions es fan abans del judici i així aportar més informació.

4.7.2 Pro Bono

Episodi	Minut	Original	Doblatge	Tècnica utilitzada	Proposta traducció català
1	00:20:31	Pro Bono	Caso civil	Generalització	Pro Bono

Un altre exemple de generalització és la traducció de *Pro Bono* per *caso civil*. El terme *Pro Bono* prové d'una frase en llatí que significa "pel bé públic". En el context de la sèrie, no obstant, s'utilitza aquest concepte per fer referència a casos que accepten els grans bufets d'advocats americans a canvi de cap remuneració econòmica. En general, es tracta o bé de causes globals o d'oferir assessorament jurídic a aquelles persones que, per motius econòmics, no tenen accés a altres sistemes de defensa i que estan en situació de necessitat.

Si bé és cert que dins l'ordenament jurídic espanyol els casos *pro bono* són semblants al que s'entén com a justícia gratuïta, l'ús d'aquesta expressió és cada cop més estesa dins la cultura meta i es podria entendre com a un equivalent encunyat. Un exemple de la difusió d'aquest terme dins la cultura meta, en aquest cas l'espanyola, és la fundació, l'any 2018, de la *Fundación Pro Bono España* per part de 28 despatxos d'advocats, d'entre els

quals hi destaquen bufets de gran prestigi a nivell nacional tals com Cuatrecasas o Roca Junyent.

No obstant això, en aquest cas s'ha optat per l'ús de la generalització. En els casos penals, la justícia espanyola sempre proporcionarà un advocat, el que coneixem com a advocats d'ofici, per garantir que l'acusat tingui dret a una defensa. Per contra, l'estat no proporcionarà cap advocat si es tracta d'un cas civil, i és aquí on té cabuda el concepte *Pro Bono*.

En altres escenes de la mateixa sèrie s'ha utilitzat *Pro Bono* com a calc o equivalent encunyat, una decisió més acceptable que aquesta opció donat que el terme *Pro Bono* és conegut per gran part de la població de la cultura meta i l'expressió *cas civil* és massa àmplia com per poder-ne entendre el significat del que es vol transmetre.

5. Anàlisi de restriccions del doblatge

Cal recordar que en el context d'aquest treball no s'han analitzat les traduccions dels referents culturals només des de la perspectiva de la traducció jurídica, sinó que també cal tenir present el mitjà on es reproduïx la traducció: el doblatge d'una sèrie. A continuació, doncs, s'inclouen alguns exemples de traduccions de referents culturals on, sempre des d'una perspectiva subjectiva, s'ha considerat que les restriccions del doblatge han pogut influenciar les decisions de traducció.

5.1 Sincronització labial

5.1.1 Judicial Conduct Codes

Episodi	Minut	Original	Doblatge	Tècnica utilitzada	Proposta traducció català
2	00:38:10	Judicial Conduct Codes	Código de Conducta Judicial	Traducció literal	Codi d'ètica judicial

El *Judicial Conduct Codes* és un conjunt de codis ètics que serveix com a guia als jutges dels Estats Units en referència a temes com la independència del poder judicial, la imparcialitat o la diligència, entre d'altres.

Dins l'ordenament jurídic espanyol hi trobem dos possibles equivalents. El primer és un text anomenat *Principis d'Ètica Judicial*, i el segon és el *Règim Disciplinari Judicial*. Ambdós inclouen aspectes tals com la independència del poder judicial o la imparcialitat, tot i que hi manquen alguns aspectes que sí es recullen en el *Judicial Conduct Code* com, per exemple, la no vinculació dels jutges amb cap partit polític o la impossibilitat de realitzar altres tasques fora de l'àmbit del poder judicial.

Tot i que els dos conceptes podrien considerar-se equivalents aproximats, els *Principis d'Ètica Judicial* s'aproximen més al terme *Judicial Conduct Code* en el sentit que l'incompliment dels dos no pot ser utilitzat amb finalitat disciplinària. En canvi, l'incompliment dels principis recollits dins el Règim Disciplinari Judicial sí comporta la possibilitat de sancions.

Així doncs, l'equivalent funcional dins l'ordenament jurídic espanyol hagués estat *Principios de Ética Judicial*. No obstant això, s'ha optat per una traducció més literal. En aquest cas, seria una bona decisió ja que es respecta més la sincronització labial *conduct - conducta* i la traducció proporciona una definició prou clara per ser entesa pel públic a qui va dirigit. Ens trobem doncs amb un cas on la decisió de traducció sí pot haver estat influenciada per les restriccions del doblatge, més concretament per la sincronització labial.

Per a la traducció al català també s'ha optat per mantenir aquesta sincronització amb l'ús de la paraula *codi*, però aproximant-se més al que seria l'equivalent més proper dins la cultura meta.

5.2 Sincronització temporal

5.2.1 Subpoena

Episodi	Minut	Original	Doblatge	Tècnica utilitzada	Proposta traducció català
1	00:40:39	I'd subpoena the personal files	Yo que tu solicitaría los archivos	Expansió lèxica	Jo sol·licitaria els arxius
1	00:40:48	[...] how to fill in a subpoena	[...] cómo se rellena la solicitud	Expansió lèxica	[...] com es formula el requeriment

El terme *subpoena* correspon a un concepte propi del sistema judicial dels Estats Units. Es tracta d'una ordre dirigida a qui s'ha negat a mostrar un document amb l'objectiu de que el document sigui mostrat o inspeccionat. L'incompliment d'aquesta ordre pot comportar una sanció per desacatament al tribunal (Abel i Picó, 2010)

Aquest terme podria ser equivalent dins l'ordenament jurídic espanyol al que es coneix com a *requerimiento de exhibición de documentos* o a una *diligencia preliminar*. No obstant això, aquesta segona equivalència no seria correcta en el context del capítol ja que només pot ser sol·licitada pel demandant i com a motiu per iniciar el procés judicial (Ormazábal i Segura, 2010). En aquest cas, el procés ja està iniciat i, per tant, no seria correcte utilitzar-lo.

Així doncs, davant la negativa d'una de les parts a mostrar documentació que pugui ser rellevant pel cas, havent descartat el terme *diligencia preliminar*, i segons l'article 329.2 de la LEC (*Ley de Enjuiciamiento Civil*), es pot formular un requeriment d'exhibició de documents amb la possibilitat d'una sanció de responsabilitat criminal per desobediència a la autoritat. Al tractar-se d'un procediment pel qual es requereixen documents i que, igual que el concepte *subpoena* pot comportar sancions, es pot acceptar el terme *requerimiento de exhibición de documentos* com a equivalent de *subpoena*.

Si tenim en compte la traducció jurídica correcte del terme, podríem traduir els dos fragments de la següent manera:

«Yo que tu formularía un requerimiento de exhibición de documentos.»

«[...] cómo se formula el requerimiento.»

No obstant això, si a part de tenir en compte la traducció jurídica tenim en compte les restriccions del doblatge, veiem que en el primer cas la traducció (55 caràcters) és més llarga que el text original (31 caràcters). De fet, gairebé suposa el doble de caràcters. Així doncs, l'elecció d'utilitzar un mot més genèric dona com a resultat una traducció de 34 caràcters, molt

més semblant al text original i, per tant, molt més coherent si tenint en compte la sincronització temporal.

5.3 Sincronització de contingut

Episodi	Minut	Original	Doblatge	Tècnica utilitzada	Proposta traducció català
1	00:25:10	Sarbenes-Oxley	Ley Sarbenes-Oxley	Equivalent encunyat	Llei contra el frau financer

La llei Sarbenes-Oxley va sorgir l'any 2002 als Estats Units com a resposta a diversos escàndols financers amb l'objectiu d'evitar que les empreses que cotitzen en borsa puguin alterar el valor de les accions de manera il·legal. Aquesta llei regula algunes de les funcions de comptabilitat i auditoria de les empreses i persegueix el frau financer.

Tot i que aquesta llei forma part del coneixement d'una part del públic que pugui estar familiaritzada amb el llenguatge jurídic o empresarial, gran part d'aquest mateix públic segurament no la coneix. No obstant això, amb la decisió de mantenir el nom de la llei i no adaptar-lo a la cultura meta, s'aconsegueix que l'espectador es traslladi a una cultura estrangera, que juntament amb les imatges i l'ambientació de la sèrie, el transportaran als Estats Units i aportaran naturalitat al producte final. Amb exemples com aquest, es manté la sincronització amb el contingut.

En el cas de la traducció al català, però, s'ha optat per utilitzar una paràfrasi per aportar més significat a un públic que, majoritàriament, no coneix què és la llei Sarbenes-Oxley.

6. Anàlisi de resultats

En aquest apartat s'hi inclou una anàlisi dels resultats amb la finalitat de donar resposta a les preguntes formulades inicialment. Les dades recollides es poden consultar a l'Annex 1, que inclou un glossari amb els 84 termes seleccionats, la seva traducció en el doblatge i la tècnica de traducció emprada.

Abans d'exposar els resultats de la part pràctica, però, cal tornar a incidir en els aspectes que caracteritzen aquest treball. Així doncs, cal tenir present que l'objectiu de la traducció no és el de proporcionar una traducció jurídica que pugui ser acceptable dins el seu propi camp, sinó que es tracta de crear un producte d'entreteniment que sigui comprensible per un públic poc o gens familiaritzat amb el llenguatge jurídic, que soni natural i que s'adapti a les limitacions pròpies del doblatge.

6.1 Freqüència d'ús de les tècniques de traducció

Una de les hipòtesis plantejades inicialment era que l'exactitud de les traduccions dels referents culturals dins l'àmbit jurídic quedaria minvat tant per les restriccions pròpies del doblatge com per la necessitat de crear un producte d'entreteniment. Amb l'objectiu de confirmar o refutar aquesta hipòtesis, el primer pas és el d'analitzar en quina freqüència s'han utilitzat les tècniques que alguns autors proposen com a pròpies de la traducció jurídica en comparació amb l'ús d'altres tècniques de traducció.

Recordem que De Groot, Weston, Šarčević i Harvey proposen l'ús d'equivalents funcionals, l'expansió lèxica, la paràfrasi, els préstecs, la creació de neologismes, la traducció paraula per paraula i la transcripció d'un terme original. Per altra banda, altres tècniques de traducció proposades per Marginon inclouen l'adaptació, l'adaptació intracultural, l'amplificació, la compressió, la creació, l'equivalent encunyat, la generalització, l'omissió o la traducció literal.

El gràfic següent mostra, del total de 84 referents culturals seleccionats, en quin percentatge s'han utilitzat les tècniques abans considerades com a més adients dins la traducció jurídica i en quin percentatge s'han utilitzat les altres tècniques.

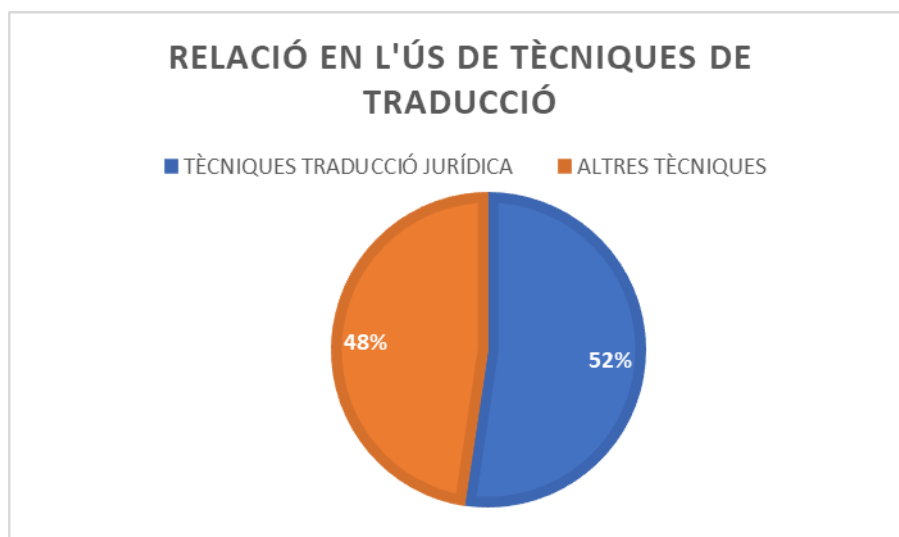

Figura 1 Relació en l'ús de les tècniques considerades més adients en la traducció jurídica en comparació amb altres tècniques de traducció.

Com es pot apreciar en la figura 1, en un 52% de les traduccions de referents culturals dins l'àmbit jurídic s'ha optat per utilitzar alguna de les tècniques considerades per alguns autors com a més adients dins la traducció jurídica. Per altra banda, en un 48% dels casos s'ha optat per utilitzar altres tècniques de traducció.

No obstant això, dins les pròpies tècniques de traducció jurídica, la primera opció d'un traductor i la que aportarà més exactitud a la traducció és l'ús d'equivalents funcionals, ja que aquests impliquen l'existència del mateix concepte dins dos ordenaments jurídics diferents. És quan no es pot trobar un equivalent funcional quan el traductor es veu obligat a utilitzar les altres tècniques de traducció jurídica. A més a més, en el cas d'estudi, cal recordar que algunes tècniques de compensació en cas de no existir un equivalent funcional queden molt limitades per les característiques del mitjà, audiovisual en aquest cas. A tall d'exemple, només serà possible utilitzar una paràfrasis curta ja que algunes restriccions pròpies del doblatge, com poden ser la sincronització temporal o la labial, no ens permetran oferir una descripció més llarga, i en molts casos més acurada,

d'un concepte o figura jurídica. Es pot afirmar, doncs, que en la traducció de referents culturals de caire jurídic en un mitjà audiovisual, l'ús d'equivalents funcionals seria la tècnica que hauria de predominar a l'hora d'aconseguir una traducció més exacta. El següent pas, doncs, serà analitzar amb quina freqüència s'ha utilitzat cadascuna de les diferents tècniques considerades per alguns autors com a més adients en el camp de la traducció jurídica.

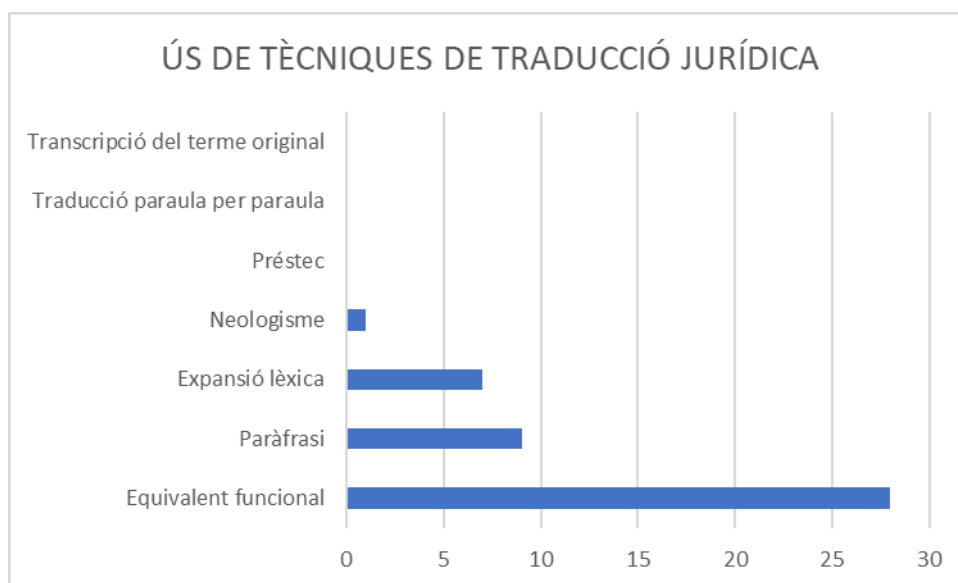

Figura 2 Número de vegades que cada tècnica de traducció jurídica ha estat utilitzada per a la traducció de referents culturals dins el camp de la traducció jurídica.

Tal i com es pot observar a la figura 2, la tècnica de traducció jurídica més utilitzada ha estat l'ús d'equivalents funcionals. Cal remarcar que, en el context d'aquest treball, s'han considerat equivalents funcionals tots aquells termes que sí existeixen dins l'ordenament jurídic espanyol i que hi compleixen una funció aproximada, que no exacta. Aquesta decisió s'ha pres tenint en compte que l'exactitud plena de les traduccions no és un element indispensable per al doblatge d'una sèrie d'entreteniment. Sí ho seria, en canvi, en la traducció de documents jurídics oficials.

La segona tècnica de traducció jurídica més utilitzada han estat les paràfrasis. En aquest punt també és necessari comentar que el tipus de paràfrasis que s'han utilitzat han estat paràfrasis curtes, ja que les característiques del TM i a les restriccions del doblatge no permeten les paràfrasis més llargues ni els peus de pàgina, per exemple.

Seguidament, la tercera tècnica més utilitzada ha estat l'expansió lèxica, sobretot pel que fa a l'ús de termes més generals que inclourien el terme original dins l'ordenament jurídic espanyol. Tot i que en la majoria de traduccions jurídiques l'ús d'aquesta tècnica podria donar lloc a errors d'interpretació, aquest no és el cas. Un exemple seria la traducció del terme "*subpoena*" per "sol·licitud" o "requeriment". Si bé és cert que dins el context del TO s'hauria de descobrir de quin tipus de requeriment es tracta per poder proporcionar una traducció més exacta, pel públic a qui va dirigida la sèrie l'ús del terme més general és suficient per garantir-ne la comprensió.

Finalment, l'ús de neologismes queda reduït a un cas i no se'n ha trobat cap de préstecs, traduccions paraula per paraula o transcripcions dels termes originals. Aquestes tècniques de traducció podrien donar lloc a un excés d'estrangerització i no aportarien naturalitat al producte final.

Per acabar l'anàlisi d'ús de les tècniques de traducció jurídica, i recordant que l'ús d'equivalents funcionals hauria de ser sempre la primera opció dels traductors a l'hora de traduir els referents culturals de caire jurídic, la taula següent ens mostra en quin percentatge s'ha utilitzat aquesta tècnica en comparació amb les altres tècniques de traducció o tècniques de compensació.

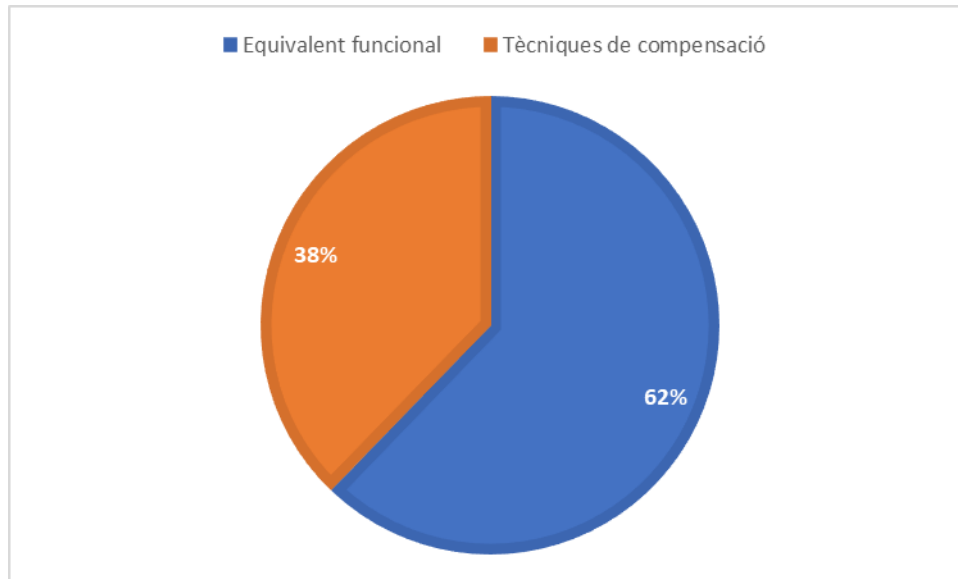

Figura 3 Ús d'equivalents funcionals en comparació amb l'ús d'altres tècniques de traducció jurídica.

La figura 3 ens mostra que l'ús d'equivalents funcionals ha estat la tècnica de traducció jurídica predominant a l'hora de traduir els referents culturals dins l'àmbit jurídic en una sèrie de ficció.

6.2 Restriccions traducció audiovisual

Una altre objectiu d'aquest treball és el d'establir en quina freqüència les restriccions pròpies del doblatge van poder repercutir en les decisions de traducció. Per tal d'esbrinar-ho, s'han classificat les traduccions dels referents culturals seleccionats per a l'anàlisi segons si aquestes havien estat, o no, influenciades per les restriccions pròpies del doblatge. Cal especificar que, en cas de dubte, s'ha considerat que les decisions de traducció no havien estat influenciades per aquestes restriccions.

Aquests grups s'han format tenint en compte la sincronització labial, temporal i de contingut, tot i que en aquest últim cas és difícil determinar en quins casos la sincronització del text amb les imatges ha tingut un pes rellevant en les decisions de traducció. També és necessari especificar que no s'ha contactat amb el traductor de la sèrie per confirmar aquesta classificació, sinó que s'ha dut a terme de manera subjectiva.

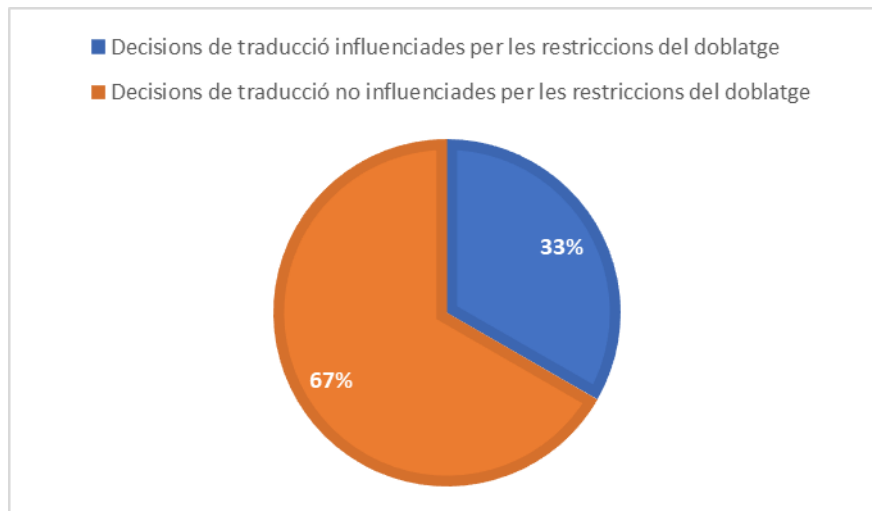

Figura 4 Gràfic que mostra en quina freqüència les decisions de traducció s'han vist influenciades per les restriccions pròpies del doblatge.

Com es pot observar en el gràfic anterior, un terç de les decisions de traducció han estat clarament influenciades per les restriccions del doblatge, davant d'un 67% que no ho han estat. Val a dir, però, que dins d'aquest últim grup algunes de les decisions sí poden haver estat influenciades per altres factors com poden ser la naturalesa del producte final o el públic a qui va dirigit. Aquest, però, seria un altre tema d'estudi que dista de l'objectiu propi d'aquest treball.

Un cop establert fins a quin punt han pogut influenciar les decisions de traducció les restriccions pròpies del doblatge, s'ha analitzat quines tècniques de traducció són les més utilitzades a l'hora de traduir els referents culturals dins l'àmbit jurídic quan les restriccions del mitjà li impedeixen al traductor poder oferir una traducció més exacta.

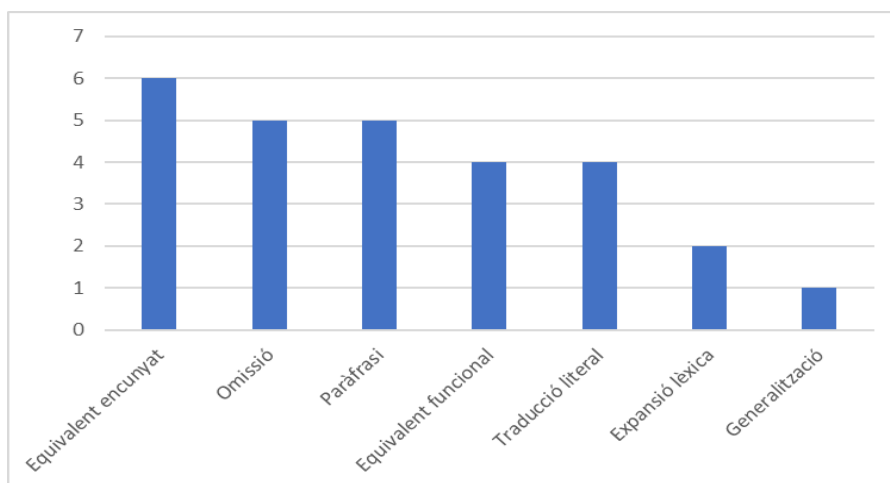

Figura 5 Ús de tècniques de traducció utilitzades quan les restriccions del doblatge han influenciat la traducció dels referents culturals dins l'àmbit jurídic.

En el gràfic anterior es pot observar com les tècniques més utilitzades quan les restriccions del doblatge han influenciat les decisions de traductor són els equivalents encunyats, les paràfrasis i l'omissió.

En aquest sentit, l'ús de paràfrasis curtes li permet al traductor mantenir el significat del referent cultural sense haver de recórrer a altres tècniques que, degut a restriccions com la sincronització temporal, no es podrien aplicar però que segurament aportarien més precisió al TM.

En altres casos, però, la sincronització temporal ha obligat al traductor a fer ús de l'omissió d'alguns referents culturals, tot i que aquests no han impedit en cap dels casos la comprensió del missatge.

Pel que fa a l'ús d'equivalents encunyats, s'entén que donada la restricció de contingut, s'utilitzin fórmules més pròpies de la cultura d'origen però que són àmpliament utilitzades dins la cultura meta, en aquest cas dins el context de continguts audiovisuals originaris dels Estats Units.

També es pot observar que, en els casos on les restriccions pròpies del doblatge sí han influenciat les decisions de traducció, l'ús d'equivalents funcionals no ha estat tan estès. Aquest fet pot donar a entendre que la freqüència en l'ús d'aquesta tècnica, que recordem que és la que sol donar més exactitud a nivell jurídic al TO, queda altament restringida per les restriccions pròpies del doblatge.

7. Conclusions

Aquest treball pretén estudiar la traducció dels referents culturals dins l'àmbit jurídic en el doblatge d'una sèrie de ficció de temàtica jurídica. Un cop finalitzat l'estudi, se'n poden extreure les següents conclusions.

El primer objectiu del treball ha estat el d'identificar quines tècniques de traducció són utilitzables a l'hora de traduir els referents culturals de naturalesa jurídica en el context d'una sèrie de ficció i, per tant, d'un producte d'entreteniment.

En aquest sentit, i després de la identificació dels referents culturals, comparteixo l'opinió de Mayoral Asensio (2002: 10) quan afirma que la terminologia jurídica es pot entendre en la seva totalitat com a referents culturals. Aquest tipus de terminologia va lligada a l'ordenament jurídic al que pertany, i aquest ordenament jurídic està basat en la cultura. És per això que cal analitzar cada terme dins la cultura d'origen per tal de poder-lo traduir correctament dins la cultura meta.

Pel que fa a les tècniques de traducció, hem pogut diferenciar entre aquelles tècniques que autors com De Groot (1991), Weston (1991), Šarčević (1997) o Harvey (2000) consideren més adients a l'hora de traduir terminologia jurídica, i altres tècniques de traducció de caràcter més general descrites, en cas que ens ocupa, per Carme Marginon (2006).

Tot i que és cert que les tècniques proposades com a més adients dins el camp de la traducció jurídica obtenen com a resultat unes traduccions més precises dins l'àmbit jurídic, hem pogut observar com, en el cas d'una traducció per a un producte d'entreteniment, aquestes s'han utilitzat en un 52%. Per tant, en un 48% dels casos s'ha optat per utilitzar altres tècniques de traducció, donant lloc a un producte menys acceptable o precís des del punt de vista de la traducció jurídica com a tal, però en la majoria d'ocasions més natural des del punt de vista audiovisual.

En aquest sentit també hem pogut observar com algunes d'aquestes tècniques considerades més adients no s'han utilitzat a l'hora de traduir la

terminologia jurídica en el doblatge de la sèrie. Aquest és el cas de les transcripcions del terme original, la transcripció paraula per paraula o els préstecs, l'ús dels quals donaria lloc a un excés d'estrangerització i dificultaria la comprensió del text pel públic general, obtenint com a resultat un producte poc natural i atractiu per a l'audiència. Per tant, tot i que en altres contextos caldria estudiar si, efectivament, les tècniques descrites per ... són les més utilitzades a l'hora de traduir terminologia jurídica, en el cas del doblatge de la sèrie no es poden considerar com a úniques a l'hora de trobar una traducció pels referents culturals de caire jurídic, sinó que en són una eina més, juntament amb d'altres tècniques.

Analitzant els resultats obtinguts, també podem concloure que de les tècniques de traducció descrites en el marc teòric, les més utilitzades han estat l'ús d'equivalents funcionals (33,33%), la traducció literal (19,05%) i l'ús d'equivalents encunyats (16,67%). En una freqüència d'ús menor, hi trobem les paràfrasis curtes (8,33%), l'expansió lèxica (5,95%) i la generalització (3,57%).

Pel que fa a l'ús d'equivalents encunyats, opino que el seu ús ha estat adient en el nostre cas d'estudi al tractar-se d'una sèrie americana. Tal i com s'ha matisat anteriorment, alguns referents culturals de naturalesa jurídica propis de la cultura americana són ben coneguts per l'audiència espanyola degut, en part, a la tradició de l'estat espanyol pel doblatge. Caldria veure, doncs, si en el cas de traduccions de referents culturals de naturalesa jurídica provinents d'altres cultures menys conegudes dins la cultura meta, l'ús d'equivalents encunyats seria l'opció més adient.

El segon objectiu plantejat en aquest treball ha estat determinar la relació entre els aspectes del doblatge i la presa de decisions de traducció dels referents culturals de naturalesa jurídica. En aquest cas, es pot concloure que alguns aspectes més tècnics com la sincronització temporal o la sincronització labial sí han tingut cert grau d'influència, concretament en un 33% dels casos.

En aquest sentit, les tècniques de traducció més utilitzades quan les restriccions pròpies del doblatge no han permès l'ús de traduccions amb un

grau d'equivalència més elevat han estat l'omissió o les paràfrasis curtes, que s'han utilitzat majoritàriament per respectar la sincronització temporal seguit dels equivalents encunyats, l'expansió lèxica i la traducció literal.

Una altra de les restriccions pròpies del doblatge que podem concloure que té un pes significatiu a l'hora de traduir els referents culturals és la sincronització de contingut. Així doncs, hem pogut veure com tècniques com la traducció literal o els equivalents encunyats han estat utilitzades com a estratègies d'estrangerització. En aquests casos, les decisions de traducció han estat encertades perquè s'ha mantingut una coherència entre la versió doblada i les imatges i ambientació de la sèrie.

A tall de conclusió final, puc afirmar que a l'hora de traduir els referents culturals de naturalesa jurídica amb la finalitat de crear un producte d'entreteniment, si bé és cert que és important mantenir un cert grau d'exactitud per donar credibilitat al producte final, és necessari l'ús d'altres tècniques de traducció per tal d'adaptar-se a les restriccions pròpies del doblatge i, sobretot, per crear un producte final que sigui comprensible i natural per a tots els públics. Així doncs, el traductor jurídic té la tasca de, en la traducció de cada referent cultural, decidir si relaxar o no el grau de precisió propi del camp de la traducció jurídica per obtenir un producte comprensible pels llecs en dret però alhora que sigui prou realista per donar-li credibilitat.

7.1 Valoració personal

Per acabar, la realització d'aquest treball m'ha permès endinsar-me dins un camp fascinant. Abans de la seva realització entenia les dues especialitats com a dos conceptes totalment distants l'un de l'altre, però aquest anàlisi m'ha permès conèixer una realitat totalment diferent i que, segurament, s'aproxima més al dia a dia d'un traductor professional. El món audiovisual ha viscut uns anys d'expansió i cada vegada és més present en les nostres rutines diàries. Per tant, és d'esperar que de mica en mica esdevingui una competència necessària i transversal en les diferents especialitats de traducció.

Per altra banda, també he pogut prendre més consciència dels reptes continus que suposa la traducció jurídica. Després d'haver realitzat aquest treball tinc la sensació que és un d'aquells camps on la formació continua, l'experiència professional i una mentalitat curiosa han d'acompanyar sempre al traductor. Sens dubte, és una especialització que requereix dedicació, però sobretot, passió.

Degut a la naturalesa pròpia del treball he hagut d'acotar el tema d'estudi, però és cert que han quedat algunes incògnites que podrien donar peu a futures línies d'investigació. A tall d'exemple, es podria aprofundir en la influència de la sincronització de contingut a l'hora de traduir els referents culturals dins l'àmbit jurídic.

8. Fonts documentals

Abel, Xavier; Picó, Joan (2010) *La prueba documental*. Barcelona: JM Bosch Editor p. 111 – 120

Alcaraz Varó, Enrique (1994). *El inglés jurídico*. Barcelona: Ariel.

Alcaraz Varó, Enrique; Hughes, Brian (2002). *El español jurídico*. Barcelona: Ariel.

Alcaraz, Enrique; Campos, Miguel Ángel; Miguélez, Cynthia (2001). *El inglés jurídico norteamericano*. Barcelona: Ariel.

Bartis, D., Klein, G., Korsh, A. (productors executius). (2011-2019). *Suits* [sèrie de televisió]. Universal Content Productions. Disponible a: www.netflix.es

Bernstein, A., Bowman, R., Marlowe, A. et al. (productors executius). (2009-2016). *Castle* [sèrie de televisió]. ABC Signature.

Britannica, T. Editors de l'enciclopèdia. Circuit court. Enciclopèdia Britannica. <https://www.britannica.com/topic/circuit-court>

De Groot, G. (1991). "Recht, Rechtssprache und Rechtssystem. Betrachtungen über die Problematik der Übersetzung juristischer Texte". *Terminologie et Traduction* 3. P. 279-316. Disponible a: <https://cris.maastrichtuniversity.nl/ws/portalfiles/portal/46988903/b8802ff9-8ef3-44f9-8190-54f944b3f3ba.pdf>

Demanda col·lectiva. (n.d.). *Conceptos jurídicos*. Disponible a: <https://www.conceptosjuridicos.com/demanda-colectiva/>

district attorney. (n.d.) *Collins Dictionary of Law*. Disponible a: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/district-attorney>

Duro, Miguel (2004). *Introducción al derecho inglés. La traducción jurídica inglés-español y su entorno*. Madrid: Edisofer S.L. p. 553-590

Fulls d'encàrrec professional. (6 de juny de 2018). *Il.lustre col·legi de l'Advocacia de Barcelona*. Disponible a: <https://www.icab.es/ca/colegi/comissions-i-seccions/honoraris/fulls-dencarrec-professional/index.html>

García-Matamoros, L. V., & Herrera Lozano, M. C. (2010). El Concepto de los daños punitivos o Punitive Damages. *Estudios Socio-Jurídicos*, 5(1), 211-229. Disponible a: <https://revistas.urosario.edu.co/index.php/sociojuridicos/article/view/88>

Harvey, M. (2000) "A Beginner's Course in Legal Translation: The Case of Culture-bound Terms". *La Traduction Juridique: Historie, theorie(s) et pratique. Actes du Colloque International organisé par l'Ecole de traduction et interpretation de l'Université de Genève et l'Association suisse des traducteurs*. p. 357-369. Disponible a: <http://www.tradulex.com/Actes2000/harvey.pdf>

Hayes, A. (14 d'agost de 2021). Class Action. *Investopedia*. Disponible a: <https://www.investopedia.com/terms/c/classaction.asp>

Holl, Iris (2012) "Técnicas para la traducción jurídica: Revisión de diferentes propuestas, últimas tendencias." *Hermeneus* 14:191-216

Marco, Josep (2002). "Les tècniques de traducció (dels referents culturals): Retorn per a quedar-nos-hi". *Quaderns*. Revista de traducció 11. Pl.129-149

Margiron, Carme (2006). *El tractament dels referents culturals a les traduccions de la novel·la Botxan: la interacció entre els elements textuais i extratextuals*. Tesis doctoral dins el departament de Traducció i Interpretació de la Universitat Autònoma de Barcelona. [Consulta: 6 de febrer de 2021] Disponible a <<http://hdl.handle.net/10803/5270>>

Mayoral, R., Kelly, D., Gallardo, N. (1988). Concept of Constrained Translation. *Non-Linguistic Perspectives of Translation*. *Meta*, 33(3), 356-367. Disponible a: <https://doi.org/10.7202/003608ar>

Mayoral, Roberto (2004) Lenguajes de especialidad y traducción especializada. *La Traducción jurídica*. En: Julián Martín Abad. Madrid: Arco.

2004. *Manual de documentación y terminología para la traducción especializada*. p. 49-71

Molina, Lucía; Hurtado, Amparo. 2002. "Translation Techniques Revisited: a Dynamic and Functionalistic Approach". *Meta* XLVII (4), p.498-512

Ormazábal, Guillermo; Segura, Bibiana (2010) "Exhibición del documento y diligencias preliminares". *La prueba documental*. Barcelona: JM Bosch Editor p. 406 - 423

Paralegal. (n.d.). *American Bar Association*. Disponible a: <https://www.americanbar.org/topics/paralegal/>

Šarčević, S. (1997). *New Approach to Legal Translation*. La Haya, Londres, Boston: Kluwer Law International.

Severance package. (n.d.). *USLegal*. Disponible a: <https://definitions.uslegal.com/s/severance-package/>

Venuti, Lawrence. (1995). *The translator's invisibility*. Londres: Routledge.

Weston, M. (1991). *An English Reader's Guide to the French Legal System*. Nova York, Oxford: Berg Publishers Limited.

Wolf, D., Stern, J., et al. (producers executius). (1990-2010). *Law&Order* [sèrie de televisió]. NBC Universal Television Distribution.

9. ANNEXES

9.1 Glossari de referents culturals

ORIGINAL	DOBLATGE A LA VERSIÓ ESPANYOLA	TÈCNICA UTILITZADA	INFLUÈNCIA RESTRICCIONS DOBLATGE
A Grand Jury	El gran jurado	Equivalent encunyat	SÍ: contingut
A.V.A. Rules of conduct	Las reglas de la abogacía	Paràfrasi	SÍ: temporal
Associate	Asociado	Equivalent funcional	NO
Attorney-client privilege	Privilegio abogado-cliente	Equivalent encunyat	NO
BAR	Examen de ingreso	Paràfrasi	SÍ: temporal
Being prosecutor ^a	La fiscalía	Equivalent funcional	NO
Brand Protection	Protección de marca	Equivalent funcional	NO
Bylaws	Estatutos	Equivalent funcional	NO
City Code	Código urbano	Traducció literal	NO
Civil suit	Pleito civil	Equivalent funcional	NO
Class action suit	Demanda colectiva	Equivalent funcional	NO
Closer	Negociador	Equivalent funcional	NO
Closing statements	Alegaciones finales	Equivalent encunyat	NO
Conselour	Letrados	Equivalent funcional	NO
Countersuit	Contrademanda	Paràfrasi	NO
Court is now in session	Se reanuda la sesión	Equivalent funcional	SÍ: contingut
Criminal Case	Caso criminal	Traducció literal	NO
Criminal intimidation	Intimidación	Expansió lèxica	NO
Criminal prosecution	Cargos penales	Equivalent funcional	NO
D.A.'s office	La fiscalía	Equivalent encunyat	SÍ: temporal

D.O.P.	Justícia	Expansió lèxica	SÍ: temporal
Department of Justice	Departamento de Justícia	Equivalent encunyat	NO
Deposition	Declaración	Expansió lèxica	NO
District Attorney	Fiscal del distrito	Equivalent encunyat	SÍ: contingut
Due diligence	Diligencia debida	Equivalent funcional	NO
Engagement letter	Carta de Compromiso	Traducció literal	NO
Eviction hearing	Vista oral	Omissió + paràfrasi	SÍ: temporal
Federal offense	Ofensa federal	Equivalent encunyat	NO
Firm	Firma	Traducció literal	NO
Firm	Bufete	Equivalent funcional	NO
forget about impeding the investigation	No te centres en la investigació	Omissió	SÍ: temporal
General counsel	Abogado	Generalització	NO
Harassment is a civil violation	El acoso es una falta civil.	Traducció literal	NO
Health Code	Código de salud	Traducció literal	NO
Housing Code	Código de vivienda	Equivalent funcional	NO
Housing Department	Departamento de vivienda	Equivalent encunyat	NO
I take the Fifth	Me acogo a la quinta	Traducció literal	SÍ: contingut
If your client doesn't perjure himself	Si su cliente no comete perjurio	Equivalent funcional	NO
I'm playing the part of the plaintiff	Formo parte de la demanda	Traducció literal	NO
In open court	-	Omissió	SÍ: temporal
Injunction	Requerimiento	Expansió lèxica	NO
IPO	OPV	Equivalent funcional	NO
IRC	Ley tributaria	Paràfrasi	SÍ: temporal
Judicial Conduct Codes	Código de Conducta Judicial	Traducció literal	SÍ: labial
Lawsuit	Demanda	Equivalent funcional	NO
Licensing deal	Contrato de licencia	Traducció literal	NO
LLC	SL	Equivalent	NO

		funcional	
Misconduct	Mala praxis	Equivalent funcional	NO
N.D.A.A. Standards	-	Omissió	SÍ: temporal
Night court	Juzgado de guardia	Adaptació	NO
Objection	Protesto	Equivalent encunyat	SÍ: contingut
Opening statements	Alegatos preliminares	Paràfrasi	NO
Paralegal	Pasante	Traducció literal	NO
Paralegal	Auxiliar jurídica	Equivalent funcional	NO
Penalty	Castigo	Equivalent encunyat	NO
Pretrial motions	Otra petición	Generalització	SÍ: temporal
Pro bono	caso civil	Generalització	NO
Punitive damages	Daños punitivos	Neologisme	NO
Record	Ficha	Equivalent funcional	NO
Rent abatement hearing	Vista	Omissió	SÍ: temporal
Rental Code	Código de arrendamiento	Traducció literal	NO
Sarbenes-Oxley	Ley Sarbenes-Oxley	Equivalent encunyat	SÍ: contingut
Settlement Memorandum	Memorando de acuerdo	Traducció literal	NO
Severance package	Indemnización	Expansió lèxica	SÍ: temporal
Subjective	Subjetiva	Traducció literal	SÍ: contingut
Subpoena	Sol·licitud	Expansió lèxica	NO
Summer intern	Pasante de verano	Equivalent funcional	NO
The IRS	Hacienda	Equivalent funcional	SÍ: temporal
The maximum sentence of life	Se le sentencia a lo máximo de vida en prisión	Paràfrasi	NO
The New York State Bar Rule 8.4, Section C	Los estandares de la Ley de Fiscales, artículo 8.4, sección C	Equivalent encunyat	SÍ: contingut
The next fiscal quarter	Siguiente trimestre fiscal	Equivalent encunyat	NO
the sixth circuit	la apelación	Paràfrasi	NO

They signed a conflict of interest waiver	Renunciaron al conflicto	Paràfrasi	SÍ: temporal
Treasury Bills	Bonos del Tesoro	Equivalent funcional	NO
U.S. Attorney in New York	Fiscal General de Nueva York	Equivalent encunyat	SÍ: contingut
U.S. Government Counselor	Abogado del gobierno	Equivalent encunyat	NO
Vague	Imprecisa	Traducció literal	SÍ: contingut
Vicarious liability	Responsabilidad indirecta	Equivalent funcional	NO
Warranty of habitability	Garantía de habitabilidad	Equivalent funcional	NO
We're deposing	Hemos citado	Espansió lèxica + reducció	NO
Wrongful termination	Despido improcedente	Equivalent funcional	NO
Your honor	Señoría	Equivalent funcional	SÍ: contingut